

Tarih, Kültür ve Yaşam Dergisi

Bayburt Aktüel

YIL: 1 SAYI: 2 YAZ 2011 FİYAT: 5 TL

**DÜNDEN BUGÜNE
AYDINTEPE**

**İkinci
Çanakkale
KOP**

**MİRALAY (ALBAY)
SABRİ BEYİN MEZARI
YAYLALARIMIZ**

**ESENYURT BELEDİYE
BAŞKAN YARDIMCISI
ÜNSAL KIRAÇ**

**BAYBURT TİCARET VE
SANAYİ ODASI BAŞKANI
İBRAHİM YUMAK**

DEDE KORKUT

"Terazinin bir Kefesine Türk Edebiyatının tümünü, diğer kefesine de Dede Korkut'u koysanız yine de Dede Korkut ağır basar"

**BAYBURT'UN
GÜLDÜREN YÜZÜ
ÖCAL SİYER**

Editörden

Değerli hemşehrilerimiz Bayburt Aktüel dergisinin bu sayısında Bayburt'ta cereyan eden tarihi olaylardan, tarihte yerini almış kişilerden, tarihi eserlerden, Bayburt'ta hizmette yarış eden hemşehrilerimizden, geleneklerimizden ve turizm bölgelerimizden konuların siz değerli hemşehrilerimize sunmaktayız.

İlk sayımızla alakalı, siz okuyucularımızdan almış olduğumuz olumlu tepkiler, dergimizin tarafınızdan beğenilmiş olması, bizlere daha fazla güç ve enerji vermiştir. Yapıcı tenkitlerinize her daim açık olduğumuzu bildirir ve teveccühünüzden dolayı en kalbi şükranlarımızı sunarız.

Hedefimiz dergimizi imkânlar neticesinde daha sık aralıklarla yayınlamaktır. Siz değerli hemşehrilerimizin desteğiyle bunun olacağını ümit ediyorum.

Selam ve Muhabbetlerinize...

Mehmet Demirer

TEMMUZ
AĞUSTOS
EYLÜL
YIL 2011
SAYI:2

İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Mehmet DEMİRER

Genel Yayın Yönetmeni
Bayram AĞDAĞ

Reklam Müdürü
Gürsel Kocabey

Genel Koordinatör
Fatih Mehmed ÖZCAN

Halkla İlişkiler Müdürü
Ali SEVER

Grafik&Tasarım ve
Görsel Yönetmen
Yunus KAYA

Genel Merkez:
Merkez Mah. Yıldırım Beyazıt Cad.
Niğar Sok. No:46/2 Yenibosna
B. evler/İSTANBUL
Tel.: 212 552 24 84
503 61 82
Fax: 212 552 24 84
www.bayburtqndem.com
bayburtqndemgazetesi@gmail.com

Yayına Hazırlık: BayburtAjans
Baskı ve Cilt: ŞEN OFSET

8] İBRAHİM YUMAK;
BAYBURT DOĞAL TAŞ
SEKTÖRÜNÜN ÜRETİM
MERKEZİ OLACAK

12] ÜNSAL KIRAÇ
MEMLEKETİNE VE
TÜRK SPORUNA ÖNCÜ
HİZMETLERDE BULUNMUŞ
HEMŞEHİRİMİZ

16] ATA SPORUMUZ
CİRİT

18] BAYBURTLU
ŞAİR ZİHNİ

31] YERİN ALTINDA
SAKLI
BİR ŞEHİR...

34] MİRALAY (ALBAY)
SABRİ BEYİN
MEZARI

36] BAYBURT SAAT
KULESİ

38] BAYBURT'UN
GÜLDÜREN YÜZÜ
ÖCAL SİYER

42] MUSTAFA
AHISKALI

53] DOĞANIN YER
ALTI SARAYI
ÇİMAĞIL MAĞARASI

54] *HELVA KÖYÜ
BUZ MAĞARASI*

60] *KİTAPSIZ HASAN
EFENDİ ZİYARETİ*

70] *DEDE PAŞA
HAZRETLERİ...*

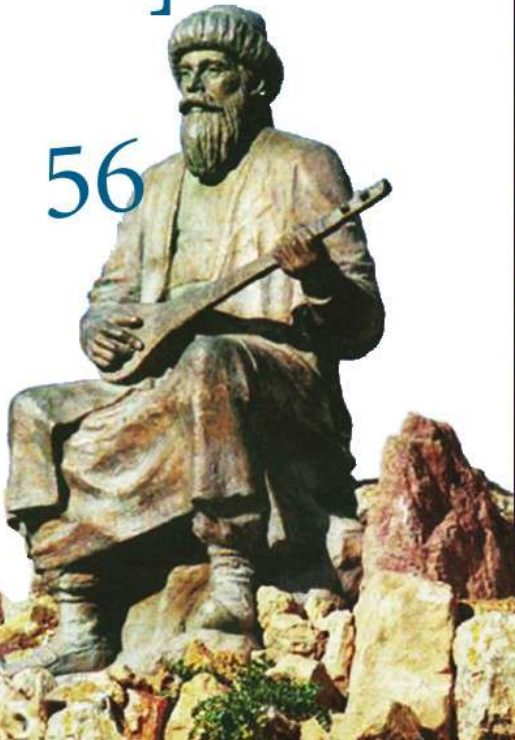
72] *BAYBURT'TA
TARIM VE
HAYVANCILIK*

74] *BAYBURT
KALESİ*

76] *ÇORUH
NEHRİ*

78] *YÖRESEL
YEMEKLERİMİZ*

56

48

50

62

YENİ VALİMİZ HASAN İPEK

Bayburt Valiliğine atanan Hasan İpek, görevine başladı.

Bayburt Valisi Hasan İpek, bilgi, birikim ve tecrübeleriyle Bayburt'a güzel hizmetler edeceğine inandığını belirterek, "Burada devletin vatandaşa sunduğu hizmetleri en güzel biçimiyle onlara yansıtacağım. Bütün çabamız yanımıza gelen her vatandaşın yüzünün gülerek yanımızdan ayrılmasını sağlamak olacak" dedi.

Bayburt Valisi Hasan İpek, Bayburt'a gelmeden önce duyduğu şeylerin burada daha bir güzel şekilde görüldüğünü söyledi. Bayburt Valisi Hasan İpek, İlk atandığı yer olması hasebiyle Bayburt'ta söylendiği

gibi çok iyi insanların olduğunu ifade etti.

İl genel meclisi üyeleri ile çalışmaktan mutlu olacağını ifade eden Vali İpek, "Bana yiğitler diyarına gittiğim söylendi. Ben burada bunu daha iyi bir şekilde gördüm. Bayburt Milletvekili Bünyamin Özbek ile Ankara'da tanıştım ve kendisinin politikayı bırakıp hizmet etmeyi öncelemesinden mutluluk duydum" dedi.

İL GENEL MECLİSLERİ DEMOKRASİNİN GÜZEL ÖRNEKLERİNDEN BİRİDİR

Bayburt'ta birçok yeri gezdiğini dile getiren Vali

İpek, " Bayburt'ta çalışıyor olmaktan dolayı kendimi şanslı hissediyorum. İl genel meclisleri demokrasinin en güzel örneklerinden bir tanesidir. Bu anlamda sizlerle iyi çalışacağımızı umuyorum. İl Özel İdaresi Kanunu çalışmalarında 2003 yılında başbakanlıkta idim. Hatta ilk maddelerin yazımından başlayarak Belediyeler Kanunu ile ilgili, İl Özel İdaresi Kanunu'nun değiştirilmesi ile ilgili komisyonda idim. Daha sonra Acil Durum Genel Müdürü olduğum için komisyondan ileriki aşamalarında ayrıldım.

Komisyonunda iken İl genel meclisi başkanının mahalli olması ve yetkilerinin daha da fazla olmasını savundum. Bunlar gerçekleşti. Ve o gün söylenen mahzurların da hiçbirisi gerçekleşmedi. Bu anlamda demokrasiye saygı duymak lazım. Çünkü biz bürokratz sonunda. Bürokrat hesap vermiyor. Verirse müfettişe veriyor sonunda. Ama politikacılar gerçekten hesap veriyor. Çünkü her seçim sürecinde insanlar gözünün içine baka baka şunu niye yaptınız? Bunu niye yaptınız? Diyebiliyor.” diye konuştu

YETKİLERİN SORUMLULUK ALANINDA DAĞITILMASI GEREKTİĞİNE İNANIYORUM

Demokratik ortamlarda milletin seçim dönemlerini beklemeden politikacıyı sorguladığını hatırlatan Vali İpek “ Ben ülke yönetiminde politikacının söz sahibi olmasını sağlamak yönünde kanaat taşıyorum. 1984’ten beri yöneticilikler yaptım.

Beni hiç kimse seçmedi ve hiç kimse görevimden almadı. Bürokratin sorumluluğu bir kişiye karşıdır ve güvenceleri çok fazladır. Ben yetkilerin sorumluluk alanında dağıtılması gerektiğine inanıyorum. İl genel meclislerinin yeni yapısında yetkilerin seçilmişlere verilmesi iyi bir yöntem oldu.” ifadelerini kullandı.

VALİSİNİ DE SEÇİMLE GETİRECEK BİR YAPININ OLMASI GEREKTİĞİ KANAATİNDEYİM

Ülkemizin hem demokratik hem ekonomik gelişmesi açısından seçilmişlere verilen yetkilerin daha da fazlaştırılabileceği kanaatinde olduğunu belirten Vali İpek, “ Tabi ki bazı şeylerin bu ülkede oturması gerekiyor. Oturmamış bir takım problemlerimiz var. Bunlar oturduğunda belki de valisini de seçimle getirecek bir yapının içinde olunması gerektiği kanaatindeyim.” dedi.

Bayburt’ta bütün köylerin asfalt olması, yatırımların yapılmasının çok güzel şeyler

olduğunu vurgulayan Vali İpek konuşmasına şöyle devam etti: “ İl Özel İdelerinin hem bütçesi çok fazla olmaz. Hem sözü fazla duyulmaz ama garibanların hizmetinde olan bir kurumdur. Köyde dağın başına yol yapar kimse görmez. Kış olur karı temizler. 3 kişinin yaşadığı bir yerdir. O 3 kişiye ulaşmak için gayret sarf eder.

Gerçekten güzel hizmetler yapar. Gördüğüm kadarı ile Bayburt İl Özel İdaresi çok güzel şeyler yapmış. Valilerimizin de emeklerini inkar etmemek lazım. Onlara da teşekkür ediyorum. Önceki meclis üyelerine de teşekkür ediyorum. Allah Teala bu salonda daha güzel hizmetlere imza atmayı nasip eder. Hep beraber çalışırız. Kalbi eserler bırakırız. Biz gittikten sonra da selamı ve hayır duaları devam eder. Ben bu meclis salonunun hepimize/hepimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum” dedi.

Bayburt Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı İbrahim Yumak

BAYBURT DOĞAL TAŞ SEKTÖRÜNÜN ÜRETİM MERKEZİ OLACAK

1958 yılında Bayburt'ta dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini Bayburt'ta tamamladı. Çok erken sayılabilecek yaşlarda ticaret hayatına atıldı.

Dayanıklı tüketim malzemeleri ticareti ile işigal etmektedir. Sivil toplum örgütleri, siyasal partiler ve çeşitli sportif teşekküllerde çeşitli görevler yürüttü. 12 yıl aktif siyasette yer aldı. 10 yıl bir siyasi partinin il başkanlığını yürüttü.

Bayburtsporda asbaşkanlık ve başkanvekilliği görevlerinde bulundu.

2005 yılında Bayburt Ticaret

ve Sanayi Odası Başkanlığına seçildi.

Türk-Alman Ticaret Sanayi Odaları (TATSO) Genel Kurul Üyesi olan İbrahim Yumak aynı zamanda Türkiye, İran ve Pakistan'ın kuruculuğunu yaptığı Azerbaycan, Afganistan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan ve Tacikistan arasında ekonomik işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret ve Sanayi Odasının (ECO) milli komite üyesi ve Sınır Ötesi Ticareti Kolaylaştırma Komitesi Başkanı olarak görev yapmaktadır.

◆ DOĞAL TAŞ SEKTÖRÜNÜN ÜRETİM MERKEZİ OLACAK

Ticaret ve Sanayi Odası olarak Bayburt taş sektörünü Bayburt'un yerelden kalkınmasında sürükleyici nitelikte bir sektör olarak görmekteyiz. Bayburt taşının Ulusal ve Uluslar arası pazarlarda bir marka haline getirilmesi, potansiyellerin üretken ve verimli şekilde değerlendirilmesi ve böylesine değerli bir madenin kentimiz ve ülkemiz ekonomisine artı bir değer olarak kazandırılması amacıyla göreve geldiğimiz günden bugüne kadar çok çeşitli çalışmalar yürüttük.

Öncelikli olarak bu sektörün yaşadığı sorunlar hakkında detaylı bir çalışma yapılmıştır. Bayburt Valiliği ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Bayburt temsilciliği VE Bayburt Belediyesi ile ortaklaşa yürüttüğümüz çalışmayla Bayburt Doğal Taşlarının rezerv tespiti Maden Tetkik Arama Enstitüsünce tamamlanmış ve rezervlerimizin niceliği ve niteliği ile ilgili tam tespit yapılmıştır.

Bu çalışma sonuçlarına göre ilimiz sınırları içerisinde tüflerden travertene, çeşitli renklerde mermerden onix kadar çok çeşitli ve ekonomik değeri yüksek 200 milyon metreküpün üzerinde görünür rezerv tespit edilmiştir. Elde edilen pozitif veriler ışığında bu sektör için daha önceden hazırlanmış eylem planı paralelinde bir sektörel tanıtım ve pazarlama sürecine girilmiştir. Bu süreçte de biri Odamızın Avrupa Birliğinden sağladığı fon ile olmak üzere iki kez dünyanın en büyük ikinci doğal taş fuarı olan İzmir Doğal Taş fuarına toplu katılım sağlanmış, hem etkili ve yoğun

bir tanıtım yapılmış hem de yerli yabancı binlerce müşteri ile temas kurulmuştur.

Diğer taraftan Bayburt İl Özel İdaresi tarafından 2009 yılında A.B. Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında hazırlanan Bayburt 21 Şubat Küçük Sanayi Sitesi ve Bayburt Mermerciler Derneğinin proje ortağı olarak yer aldığı, yaklaşık 4.5 Milyon Euro bütçeye sahip "Doğaltaş Sektöründe Bilgi ve Teknolojiye Dayalı Üretim Modeli" adlı proje A.B tara-

findan uygun bulunmuş ve ön onaydan sonra uygulama projelerinin hazırlık süreci 1 yıl önce başlamıştır. 2010 yılı başında ön sözleşmesi imzalanan proje, A.B. nin sürdürülebilirlik açısından yaptığı değerlendirmede ortaklık yapısının genişletilerek Odamızın da bu yapıya dahil edilmesi gündeme gelmiştir ve Odamız da bu kolektif yapının içerisine dahil olmuştur. Nihai bütçesi yaklaşık 9,5 Milyon Euro olması beklenen projenin uygulama projelerinin hazırlanma sürecinin tamamlanmasıyla amacımız projeleri bir an önce hazır hale getirerek A.B. onayına sunmak ve akabinde şehrimize bölgenin en büyük doğaltaş kesim ve işleme fabrikasını kazandırmaktır.

Bu noktada bütün bu sürecin başarı ile sürdürülmesini sağlayan, kurumlar arasında birleştirici bütünleştirici fonksiyonu icra eden ve bu sinerjinin oluşmasına büyük katkı sağlayan valiliğimize çok teşekkür ediyorum. Belediyemiz ve Özel İdaremiz de sürece büyük katkı sağlamaktadır. Bu uyumlu işbirliğinin şehrimiz için çok faydalı sonuçlar doğuracağı mutlaktır.

◆ YATIRIMCILARIN DANIŞMA NOKTASIYIZ...

Odamız il içinden ve il dışından yatırımcılarımıza başta teşvik kanunu ve kanunun ilimizde sağladığı avantajlar olmak üzere bir çok konuda bilgilendirmeler yapmakta, kendisine müracaat eden ve bilgi talebinde bulunan bütün gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarına her türlü rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini sağlamaktadır. Başta il dışından yatırımcılarımız olmak üzere ilimizde yatırım yapmayı düşünen işletmelere Organize Sanayi Bölgesinde yer tahsisi, yatırım projesi danışmanlık desteği ve teşvik belgesinin nasıl alınabileceği konuları başta olmak üzere her türlü rehberlik danışmanlık hizmetleri sağlanmakta, Odamıza başvuran her müteşebbis bu konularda bilgi sahibi kılınmaktadır.

◆ KÜLTÜREL SOSYAL ETKİNLİKLERE DESTEKLER VERİYORUZ

Odamız başta eğitim kuruluşları olmak üzere, birçok kurum ve kuruluşun sportif faaliyetlerinden, folklor fuar ve sergi faaliyetlerine kadar kültürel-sosyal

faaliyetleri imkânlar dâhilinde mali olarak desteklemekte ve bu yolla gençlerimiz eğitim ve sosyal aktivitelerde teşvik etmektedir. Bu kapsamda 2010 yılı içerisinde sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere yaklaşık 18.000 TL destek sağladık. Sonuna yaklaştığımız 2011 yılında da bu miktar 20.000 TL olarak gerçekleşti.

◆ SOSYAL YARDIMLARDA ÖNCÜYÜZ

Odamız şehrimizin ekonomik sorunlarına olduğu kadar içinde bulunduğumuz toplumun sosyal sorunlarına da duyarlı bir yönetim anlayışıyla hareket etmekte ve bu anlayışın gereği olarak çok çeşitli sosyal sorumluluk faaliyetleri yürütmektedir. Bu kapsamda eğitimden, sportif ve kültürel faaliyetlere kadar birçok sosyal yardım ve dayanışma organizasyonuna destek sağlanmaktadır. Bu kapsamda geride bıraktığımız Ramazan ayı içerisinde

de İlimiz merkezi, mahalle ve köylerden tespit edilen dar gelirliler ve yardıma muhtaç 500 aileye Odamızca toplam 20.000 TL tutarında gıda paketi dağıtılmıştır. Bu yardımlarla birlikte 2005 yılından bu yana Odamızın maddi imkanlardan yoksun vatandaşlarımıza yapmış olduğu temel gıda ve erzak yardımı 140.000 TL'yi geçmiştir ve bu yardımlar her yıl artarak devam edecektir.

Odamız yine hemen her yıl gerçekleştirdiğimiz giyim ve kırtasiye yardımları kapsamında bu yıl da İlköğretim öğrencilerimize toplam 20.000 TL tutarında giyecek yardımı gerçekleştirmiştir. Bayburt İl Milli Eğitim Müdürlüğümüzle işbirliği içerisinde tespit edilen maddi imkanları kısıtlı 500 öğrencimize giyecek yardımı yapılmıştır. 2005 yılından bu güne Odamızın bu kapsamda gerçekleştirdiği yardımlar ile dar ekonomik imkanlara sahip ailelere mensup öğrencilerimize toplam 150.000 TL'nin üzerinde giyecek ve kırtasiye malzemesi dağıtılmıştır.

◆ GİRİŞİMCİLİK KURLARI AÇIYORUZ, İŞSİZLERE 27.000 TL HİBE İMKÂNI SUNUYORUZ...

İşsiz gençlerimizi KOSGEB Girişimcilik Destek Programından faydalandırmak adına girişimcilik kursları açmak için çalışmalara başladık. İŞKUR İl Müdürlüğümüz ile birlikte gerçekleştirdiğimiz ilk kursla 60 saatlik eğitim ve atölye çalışmasını başarıyla tamamlayan ve işini kuran girişimcilere 27'şer bin lira hibe desteği sağlanıyor. Söz konusu 27 bin liranın 5 bin lirası işletmenin kuruluşu sırasında verilecek. 10 bin lira kuruluş döneminde makine teçhizat ve ofis donanımı için aktarılacak.

Geri kalan 12 bin lira da İşletme Giderleri Desteği olarak ödenecek. 25'er kişilik 8 grup şeklinde gerçekleştirilecek eğitimlerden 100 kişi yararlandı 100 kişiyi daha faydalandıracağız. Bu çalışmamız kendi işini kurmak isteyen dezavantajlı sosyal gruplara mensup gençler, kadınlar ve engelliler için büyük bir fırsattır.

◆ KOSGEB İŞLEMLERİNİ ODAMIZ YÜRÜTÜYOR...

KOSGEB desteklerinden faydalanmak için veri tabanına kayıt olmaz zorunluluğu bulunduğundan

ve ilimizde KOSGEB'e ait bir birim bulunmadığından dolayı esnaf ve tacirimiz başvuruyu ve diğer bürokratik işlemleri gerçekleştirmek için Erzurum Bölge Müdürlüğüne gitmekteydiler. Odamızda kurulan bir birim ile üyelerimizin KOSGEB kayıtlarını yaptırmak için Erzurum'a gitmelerine gerek kalmamış, aynı zamanda bürokratik işlemlerin yoğunluğu azaltılmıştır.

2007 yılında ilimizden sadece 9 işletmenin kayıtlı olduğu KOSGEB veri tabanına Odamızca da kayıt işlemlerinin yapılmaya başlanmasından sonra bu rakam 3 yıl içerisinde yaklaşık 40 kat artırılarak 362'yi bulmuştur. Sadece 2010 yılında Odamız tarafından 81 işletme KOSGEB veri tabanına kayıt ettirilmiştir ve işletmelere kayıt için gerekli belgelerin sağlanması, dosyalanması ve veri tabanına kaydolmaları gibi bütün iş ve işlemler Odamız tarafından yapılmaktadır.

Sanayi ve Ticaret Bakanımız Sayın Nihat Ergün ve KOSGEB Başkanı sayın Mustafa Kaplan ile yaptığımız görüşmede Odamız çatısı altında KOSGEB temsilciliğinin kurulması yönünde söz aldık. İnşallah bu birimi

de çok kısa bir zaman içinde hizmete sokacağız.

◆ ODA OLARAK ÖNDERLİK EDİYORUZ

Göreve geldiğimiz günden bugüne ilin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlayacak bir çok girişime önderlik ettik. Odamız dışında gerek kamu kurumları gerekse yine Bayburtlumuzun refahını gaye edinen bütün kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerince yürütülen çalışmalara hiçbir ayırım gözetmeksizin destek olup, omuz vermekteyiz. Gerek valiliğimizle gerek belediye başkanlığımızla ortak projeler yürütüyor, şehrimiz için ortak girişimlerde bulunuyoruz.

Özellikle şehrimize yeni yatırımların gelmesi ve yatırımcıların teşvik kanunu kapsamında elde edecekleri avantajlar hakkında Oda olarak bize müracaat etmiş bütün müteşebbislerin bilgi sahibi olmalarını sağladık. Bu kapsamda odamıza başvurulan bütün yatırımcılara başta organize sanayi bölgemizde yer tahsisi ve gerçekleştirilecek yatırımlar için ihtiyaç duydukları finansmanı temin edebilecekleri yollara kadar bilgi ve danışmanlık destekleri sunuyoruz.

Cirit: Gençlerin oynadıkları oyunları sayarken, onların büyük tutkusu ata yadigarı ciritten de bahsetmeden geçilmeyeceğine inanıyoruz, ata sporlarımızdan biri olan cirit yıllarından beri Bayburt'ta oynanmaktadır. Uzun zaman boyunca, geleneksel bir kimlik içerisinde kendi koydukları ve oluşturdukları kurallarla yapılan cirit oyunu, günümüzde kurulan Atlı Spor kulüpleri vasıtasıyla Geleneksel Spor Dalları Federasyonuna bağlı Atlı Cirit Müsabaka talimatı doğrultusunda yürütülmektedir.

Atlı Cirit Müsabakaların da her takım 7 asıl ve 2 yedek atlı sporcudan oluşur. Oyuna en az 7 atlı sporcu ile başlanır. Oyun 40 dakikalık iki devre halinde 80 dakika oynanır, 10

dakika devre arası verilir. Oyun esnasında atlı oyuncu sayısı 5'den aşağı düşerse o takım yenik sayılır.

Nizami 40 x 120 metre ebatlarında ki düzenlenmiş taşsız az kumlu sahalarda oynanır, ciritçi eline 110 cm uzunluğunda, oval başı 3 cm'den arkaya doğru 2 cm olacak şekilde hazırlanmış ahşap sopa (Değnek) kullanılır. Değneği at üzerindeki oyuncu rakip oyuncuya atar. Değneğin diğer at üzerindeki rakip oyuncuya değmesi, rakip oyuncu tarafından tutulması, rakip oyuncunun arkadaşlarının değneği atan oyuncuya hamle yapması, ata kasten vurulması, ciritçinin atına haşın davranması belirli puanlamayı gerektirir, sonunda en çok puanı alan takım oyunu kazanır .

BAYBURTLU ZİHNİ

Öğrenimini Erzurum ve Trabzon medreselerinde yapan 1816-17 yıllarında İstanbul'a gelerek Mustafa Reşit Paşa ile yakınlık kurar ve Divan-ı Hümayun kalemine girer. Bir süre İstanbul'da kaldıktan sonra yurduna dönen ozan, Türk-Rus savaşı ile, bu savaş sonunda yurdunun Rus işgali altına girmesinin (1828) bütün acılarını yaşar. İşgalden sonra Bayburt'tan ayrılır, işgal kaldırılınca yurduna döner.

Bir süre sonra Hacc'a, oradan da Mısır'a giden ozan 1840 yılına doğru İstanbul'a gelirse de burada pek kalmaz, çeşitli görevler alarak dolaşır: Donanma ile Akka'ya gider; Hopa, Karaağaç, Ünye, Erzurum, Erzinçan v.b.yerlerde dolaşır.

Zihni, her gittiği yerde taşlanacak birini buluyordu: Kaymakam, kadı, ağa v.b... Bu yüzden de yerden yere vuruluyordu.

Elli beş yaşını geçtikten sonra Trabzon'a geldi ve burada hastalandı. Bu sırada yurt hasretiyle yanan Zihni, Bayburt'a doğru yola çıkar, Trabzon yakınlarında Holasan köyünde ölür (1859).

“

Bayburtlu Zihni'nin doğum yılı kesin olarak bilinmiyor ama şiirlerinde kendinden söz ederken verdiği bilgilerden çıkarılan sonuca göre 1798-1799 yıllarında doğmuştur. Babasının adı Osman'dır.

Divanı ile, başından geçen olayları anlatan Sergüzeşt-Name adlı eseri bulunan Zihni, daha çok divan şairi olmak kaygısı güderdi. Ama adını yine sayılan az olan, hece ile söylemiş koşmaları ile destanları yaşatmaktadır. Divanında divan şiirinin bütün şekilleri ile yazılmış şiirler vardır. Usta bir taşlamacı (hicivci) olan ozan, bu tür eserlerinde yer yer açık saçık ve kaba küfürlere de baş vurur

Koşma

Vardım ki yurdumdan ayak götürmüş
Yavru gitmiş ıssız kalmış otağı
Camlar şikest olmuş meyler dökülmüş
Sakiler meclisten çekmiş ayağı

Kanğı dağda bulsam ben o merali
Kanğı yerde görsem çeşm-i gazal
Avcılardan kaçmış ceylan misali
Göçmüş dağdan dağa yoktur durağı

Laleyi sümbülü gülü har almış
Zevk u şavk ehlini ah ü zar almış
Süleyman tahtını sanki mar almış
Gama tebdil olmuş ülfetin çağı

Zihni dert elinden her zaman ağlar
Sordum ki bağ ağlar bağban ağlar
Sümbüller perişan güller kan ağlar
Şeyda bülbül terk edeli bu bağı

MEMLEKETİNE VE TÜRK SPORUNA ÖNCÜ HİZMETLERDE BULUNMUŞ HEMŞEHRİMİZ

Kırac, 1954 yılında Bayburt'ta doğdu İlköğrenimini Bayburt'a Orta ve lise eğitimini Gümüşhane'de tamamladı. Üniversite eğitimini Karadeniz teknik Üniversitesinde bitirdi. Meslek hayatına Milli Eğitim Bakanlığında Kırşehir'de müdür olarak başladı. Daha sonra Kahramanmaraş Elbistan'da Halk Eğitim Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığında İstanbul İl şube müdürü olarak görev yaptı. 1994 yılında Kartal belediye Başkan yardımcılığı görevine başladı.

2009 yılına kadar bu görevi yürüttü. 2009 yılında Esenyurt Belediye başkanı Necmi Kadioğlu'nun görev tevdi etmesi ile Esenyurt'ta göreve başladı. Halen bu görevi yürütmekte. Evli 3 torun ve 4 çocuk babası.

Siyasete İmam Hatip yıllarında başladı. Akşar'da Kitap Kültür Derneğini kurdu. Milli Selamet Partisinde Gençlik Kolları Başkanlığı, Gümüşhane'de Akıncı Gençlik Yönetimi, Milli Türk talebe birliği Yönetici, Üniversitede Akıncı Gençler Öğrenci liderliği, Refah Partisi döneminde Kartal Yakacık Mahallesi Mahalle temsilcisi, Refah Partisi İlçe Yönetim kurulu Başkan yardımcılığı, Kartal Belediye Başkan yardımcılığı 15 yıl, Esenyurt Belediye Başkan Yardımcılığı yapmakta. Belediyecilik serüveni 1994 yılında Kartal'da başladı.

2009 yılının son aylarında Esenyurt Belediyesinde öncelikle birçok büyük projeyi hayata geçiren Esenyurt İlçesine dev yatırımcılara yatırım yapmaya imkan tanımış Belediye başkanı Sayın Necmi Kadioğlu'nun ekibinde 17 yıllık Belediye Başkan yardımcılığında edindiği tecrübeyle hızla gelişen Esenyurt İlçesine ve Esenyurt halkına hizmet etmektedir.

ESENYURT BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI ÜNSAL KIRAÇ

Ünsal Kırac'ın hayatında önemli yeri olan konulardan biridir spor. Lise yıllarında amatör olarak güreş sporuyla ilgilendi. 11 yıl amatör olarak futbol oynadıktan sonra Kartalspor'un çeşitli kademelerinde görevlerde bulundu.

Çevre kontrol ve Denetim Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü ve Güvenlik hizmetlerini yürütmektedir. Esenyurt halkının yaşam standardını yükseltmek ve yarınlara daha yaşanılır bir Esenyurt bırakmak için tüm ekibiyle çalışmaktadır.

Spor Hayatı

Ünsal Kırac'ın hayatında önemli yeri olan konulardan biridir spor. Lise yıllarında amatör olarak güreş sporuyla ilgilendi. 11 yıl amatör olarak futbol oynadıktan sonra Kartalspor'un çeşitli kademelerinde görevlerde bulundu. Asbaşkan, Basın sözcüsü ve Transfer komitesi Başkanı olarak görev yaptı. Yöneticilik yaptığı yıllarda şu an Süper Toto 1.Ligde oynayan Volkan Demirel, Servet Çetin, Egemen Korkmaz, Erman Özgür, Olcan Aydın, Cem Baki, Çoşkun Birdal, Burak Akdiş, Sinan Turan, Atilla Koca, Murat Akyüz, Caner Celep, Erol Kapusuz ve 2. ve 3.Liglerimizde oynayan bir çok futbolcu kardeşimizin yeteneklerinin ortaya çıkarılmasında katkısı olmuştur.

Ayrıca 2. 3.Lig kulüpler Birliğinin kurucu başkanı olarak kulüplerimizin sorunlarını 22 madde olarak A'dan Z'ye tüm sorun ve ihtiyaçlarını Dönemin Spordan Sorumlu Bakanımız Mehmet Ali Şahin beyefendiyle değerlendirdi ve sorunlarını kamuoyuna duyurdu. Çözüm noktasında ciddi mesafeler kaydetti ve 6 yıl Kulüpler birliği başkanlığını yürüttü.

Profosyonel 2. ve 3.lig Kulüpler Birliği Kuruculuğu ve başkanlığı Kızılay Cevizli Şb. Yön. Krl üyesi Beylerbeyi Spor Kulübü, Akşar yardım-laşma Derneği, Bayburt Kültür ve Yard.Derneği, Tarih Bilincinde Buluşanlar Derneği. Okul Aile Birlikleri ve adını saymadığım bir çok STK 'yı madden ve manen destekledi.

1995 yılında Necmettin Erbakan'ın Kartal Belediyesini ziyareti

Recai Kutan'dan Akşar Belediyesine ziyaret

1994 Refah Partisi toplantısından

Dernek faaliyetleri

Akşar Yardımlaşma ve Dayanışma derneğinin kurulması ve mevcut 5 katlı binanın kazandırılması noktasında faaliyet yürüttü. Kartal Bayburt Derneği genel kurul üyeliği, Bayburt Eğitim Kültür ve Hizmet Vakfı VKM üyeliği ve birçok dernekte yöneticilik yaptı. Derneklerinde Bayburt'a yönelik faaliyetlerinde bulundu.

Şairlik yönü

Şairlik yönünde bulunan Başkan Kırac'ın Yiğitler Diyarı Şanlı Bayburt'um, Sözü'n Bittiği Yer, Cihat Emri olarak üç tane yayımlanmış şiir kitapları vardır. Makale ve Şiirleri Türk Edebiyatı, Bayburt Hasret, İslami Edebiyat, Cuma, Haber69, Bayburt Postası, Bayburt Gündem Gazetesi, Elbistan'nın Sesi gibi ulusal ve yerel yayın organlarında yayınlandı.

Aynı zamanda Cihat Emri adlı şiir kitabından dolayı DGM'de 3 yıl yargılandı. Yargılama sonucunda beraat etti.

Cüneyt Arkın sigara konferansında

1993 yılında İbrahim Tatlıses, Ünsal Kırac ve Kurban Yazoğlu

Yeşilçam Aktörlerinden Ünsal Kırac'a ziyaret

Kartal güreş festivali

ATA SPORUMUZ CİRİT

At üstünde, iki tarafın karşılıklı dizilerek, birbirlerine atılan değneklerle oynanan eski bir Türk sporudur.

Bu oyun Türklerin Anadolu'yu zaptetmelerinden sonra yaygın hale gelmiştir.

Bayburt'ta ilk CİRİT OYUNU, Mugisiddin Tuğrul Şahin kaleyi onarması sıralarında oynanmıştır.

Hicri 610 ve Miladi 1092 yılından itibaren haftanın her cuma günü düzenlenen şöenlerde CİRİT Oyunu birinci sırayı işgal etmektedir. Bayburt'ta söylenilen bir söylentiye göre Revan Seferi'ne giderken Bayburt'a uğrayan Padişah IV ncü Murat onuruna düzenlenen şöenlerde Cirit oyunlarına önemli yer verilmiş sonunda Padişah tarafından oyuncular ödüllendirilmiştir. Bayburt'ta yıllar, yılı bu oyun ananevi bir oyun şekline dönüştüğü için, hali vakti yerinde olanlar için güzel ve soylu at yetiştirmek ve iyi binici olmak bir bakıma en başta gelen uğraşlar arasında sayılmakta idi. Zamanla bu Sporda önemini kaybetti ve Bayburt'ta artık Cirit Oyunları oynanmaz oldu. Bayburt'ta yarım yüz yıl öncelerinde iyi oyuncular vardı. Bunlardan özellikle şu isimler akla ilk gelenlerdir :

Beşpınar (Yukarı Lori) köyünden Ağa efendi, Yazbaşı (Aşağı Lori) köyünden Süleyman Efendi, Çorak köyünden Bahri yine aynı köyden Osman Efendiler, Cılara köyünden Mustafa ve Hindi köyünden Ziya Efendi'ler. Cumhuriyetin 10ncü yılı kutlamalarında cirit gösterileri yapmak üzere İstanbul ili Halk Partisi Teşkilatı Ağa efendi ile Süleyman, Bahri ve Osman Efendileri İstanbul'a davet etti. Bu ünlü Bayburtlu ciritçiler İstanbul'da Veli Efendi Çayırında hafızalardan silinmeyen Cirit oyunları sergilediler ve alkış topladılar.

Bu arada Bayburt eşrafından Çayır köprü (Vağında) köyünden heybetli görünüşü ile hafızalarda yer bırakmış olan Ruşen Efendiden kısaca bahsetmek yerinde olur. Ruşen Efendi Bayburt'ta oynanan Cirit oyunlarının meşhur oyuncularından birisi idi Onun attığı Cirit değneğine hedef olanlar, değneğin değdiği yerdeki acıyı uzun süre duymaya devam ederlerdi.

Ruşen Efendinin bu oyunlarda yegane rakibinin Erzurum'un Zırnık köyünden Vehbi Efendi olduğu söylenir. Derler ki, Cirite başlamadan önce Ruşen efendi ile Vehbi efendinin sağ kollarını bağladılar... Bu suretle cirit değneklerini hızlı savrulması önlenmiş olurdu. 1937 yılında Atatürk'ün davetlisi olarak Ankaraya giden Bayburt Cirit Oyunları ekibi ulu önderin tarafından kutlanmış şimendifer marka birer cep saati ile onurlandırılmıştır.

KOP DAĞI

vatanım varmış. Vatan aşkı yanında senin aşkın, evet senin ateşli aşkın söndü... Sönük kaldı... fakat yine seni unutmadım, yine seviyorum. Bak, karşımda kanlı kanatları ile ölümü gördüğüm halde vakit buluyor, acele sana bu mektubu yazıyorum... Allah'a çok dua ettim. İnşallah eline geçer. Beni unutma. Lakin benim için ıstırap çekme. Çünkü ben mesudum...

MEHMET...

“Kop Savunması”nın askerî tarihimiz açısından önemini yanı sıra, Türk-Rus ve Türk-Ermeni münasebetlerinin bazı yönleriyle aydınlığa kavuşturulması bakımından da ayrı bir yeri vardır. Çünkü Ruslar, Anadolu üzerindeki geleneksel siyâsetlerini (sıcak denizlere inmek) bu dönemde tekrar icraata dökmek isterken, Ermeniler de bu cephede Ruslarla işbirliği yaparak “Büyük Ermenistan” hayallerini gerçekleştirmek istiyorlardı. Bu cümleden olarak daha önce ifade edildiği üzere Rus orduları Başkomutanı General Yudenich'in, İstanbul'u ele geçirmeyi hedefleyen konuşması söz konusu olan tarihî misyonu gerçekleştirmeye yöneliktir.

Savaş sırasında bütün bu hâdiseler cereyan ederken, toplumsal boyutu olan ve halkı derinden etkileyen bazı trajik olaylar da yaşanmaktaydı. Savunma bölgesinde bulunan bazı Türk köyleri boşaltılmış, Rus istilasıyla beraber göç kaçınılmaz hâle gelmişti. Bununla birlikte ne zaman ve hangi şartlarda olursa olsun bir insanın doğup büyüdüğü, hâtıralarını paylaştığı toprakları terk etmek mecburiyetinde kalması hiç de kolay bir hadise değildir. Bu bakımdan

savunma bölgesinde bulunan bazı yerleşim birimleri halkının savaş sebebiyle hükümetçe göç etmeye zorunlu bırakılmaları, o bölgelerde bazı problemlerin çıkmasına sebep olmuştur. Ancak halk, yurt edindiği o yerleri terk etmek niyetinde değildir. Nitekim olayın tipik bir örneği, harp sahasında yer alan Orta Çimağıl köyünde yaşanmıştır. Halk, hükümet emrine uymayarak yerini yurdunu bırakmak istememiştir. Neticede zorla göçe tabi tutulan Orta Çimağıl ahâlisinin bu tavrının sebeplerini yöre halkının kendi özel sebeplerinin yanı sıra toprağa bağlılıklarında ve vatan sevgisinin yüceliğinde aramak gerekir. Zira, Kop dağında şehit olan bir erin üzerinden çıkan yavuklusuna yazmış olduğu şu mektup Türk milletindeki vatan sevgisinin en samimi bir ifadesi değil midir? Mektupta şöyle denilmektedir:

“Sevgili Ayşe,

Sana bu satırları cepheden, Kop dağlarından yazıyorum. Seni dünyada her şeyden çok sevdiğimi zannederdim. Lakin yanılmışım. Beni affet... Kalbimi bilirsin doğruyu söylemekten zevk alırım. Dünyada meğer senden ziyade sevdiğim

Kop dağlarında şehit düşen Mehmetleri tarih boyunca yetiştiren bir milletin elbette kendi tarihinden alacağı pek çok ibretler olmalıdır. Onun için “Kop Savunması” bir ibret nişanesidir. Bu sebeptendir ki, Bayburtlunun gözünde adeta bir şehitler abidesi olan Kop dağı ve bu bölgede Türk insanının verdiği destansı mücadele türkülerde, şiirlerde yaşatılarak ebedileştirilmiştir. Ancak ne hazindir ki, bugün tarih kitaplarında adı bile geçmeyen, “Kop Savunması” şüphesiz ki Türk askeri ile Bayburtlu mücahitlerin ortaya koyduğu topyekün bir mücadelenin mahsulüdür.

Nitekim bu mücadelede şehit düşenlerin künyelerine baktığımızda Edirnelisinden Konyalısına, Şarkışlalısından Harputlusuna; kısacası bugünkü ulusal sınırlar dahilindeki hemen her vilayetimizden şehitlerin olduğunu görürüz. Hatta bugünkü ulusal sınırlarımızın dışında kalan vatan parçalarından da şehitlerin bulunması; bize Türk Milletinin hangi şartlarda olursa olsun ulusal birlik ve bütünlüğünü korumak için her türlü fedakârlığı ortaya koyabileceğini göstermektedir.

İKİNCİ ÇANAKKALE KOP

Yakın tarihimizde önemli bir yere sahip olan I. Dünya Harbi, Türk milletinin unutmaması gereken ibret sayfaları ile doludur.

Çünkü bu harp, Batı dünyası için, Türklüğün yok edilmesini ve Anadolu'dan atılmasını hedef alan bir misyonun; "Şark Meselesinin" tatbik safhalarından biridir. Dolayısıyla bu harbin her anının bilinmesi ve üzerinde uzun uzun düşünülmesi; gerek şimdiki neslin, gerekse gelecek nesillerin üzerlerine düşen bir vazifedir.

Ancak bu harbin, günümüze kadar yapılan araştırmalarda göz ardı edilen önemli safhaları da vardır. "Kop Savunması" Bilindiği üzere, I. Dünya Savaşı, zaman bakımından çok uzun bir süreyi,

mekân bakımından ise çok geniş bir coğrafyayı etkisi altına alan, askerî, siyâsî ve sosyal açıdan büyük bir hâdisedir. Osmanlı Devleti de bir oldu bitti ile Kasım 1914'te bu savaşa girmek mecburiyetinde bırakılmıştı. Osmanlı Devleti'nin savaşa

girmesiyle, birçok yeni cepheler de açılmış oldu.

Bu da savaşın seyrini değiştirmiş ve İtilâf Devletleri'nin birçok plân ve hayâllerinin akamete uğramasına sebep olmuştur.

Bu meyanda itilaf devletlerinin ve özellikle Rusya'nın hayal kırıklığına uğramasının nedenlerinden biri de "Kop Savunması" olmuştur. Gerçekten Kafkas cephesi'nde bir mevzi savunması gibi görünen "Kop Savunması" incelendiği zaman, bunun sıradan bir savunma olmayıp, Kafkas cephesinin ve dolayısıyla Osmanlı-Rus harbinin seyrini değiştirecek kadar önemli bir savunma olduğu ortaya çıkacaktır.

Kop Geçitinin Jeo-Stratejik Önemi

Coğrafyanın, savaşların gerek seyri, gerekse neticesi üzerindeki etkileri bilinen bir gerçektir. Zira “Kop Savunmasının önemli kılan faktör de onun coğrafi konumudur. Bu nedenle bölgenin jeo-stratejik açıdan kısa bir tasvirini yapmak yerinde olacaktır.

“Kop Savunması” Bayburt ili sınırları dahilinde bulunan Kop (2600) ve Bahtlı (Rakım 2980) dağlarının bulunduğu bölgede cereyan etmiştir. Bilindiği üzere bu mıntıka Doğu Anadolu’nun kuzey kısmını Karadeniz’e bağlayan Erzurum-Bayburt-Trabzon karayolu güzergahında bulunmaktadır. Eski çağlardan beri Doğu-Batı ticaretinde önemli bir yere sahip olan ve Tebriz’e kadar uzandığı için “İran Transit Yolu” da denilen tarihî “İpek Yolu” buradan geçmekteydi.

Bu güzergâhın en stratejik mevkii ise Kop geçidiydi. Bu geçit, ATAŞE arşivinde bulunan bir belgede;

“Kop Köyü’nden Altuntaşı

aşan yolun geçtiği geçit” olarak tarif edilmekte ve “buraya Kop Geçidi derler” denilerek, bölgenin stratejisi belirlenmekte ve aynı zamanda tahkim edilmesi istenmektedir. Bir başka belgede ise: “menzil hudud-ı asliyesine hakimiyeti itibariyle gerek sevkü’1-ceyş ve gerek tabiyece ehemmiyet-i azimeyi hâizdir” denilerek, geçidin askerî açıdan önemi üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, Kafkas cephesinde görev yapan Mareşal Fevzi (Çakmak) da hatıralarında bölgede yapılan Kop Savunmasının önemine dikkat çekerek; “Kopdağı Savunması II. Plevnedir.” demiştir.

Zira bölgenin stratejik önemini yakinen bilen Rus orduları da ilk fırsatta Kop geçidine yöneleceklerdir. Mamafih Erzurum’u ele geçiren Rusların, burada güvenli bir şekilde kalabilmeleri için mutlaka Tercan ile Bayburt’u ele geçirmeleri gerekiyordu. Bayburt dışında Trabzon ve Rize’yi zapt eden Ruslar için artık hedefe ulaşabilmek; Gümüşhane-Kelkit-Erzincan hattını ele geçirmeye bağlıydı. Bu hattın en stratejik

mekiiin Bayburt olduğunu çok iyi bilen Ruslar, burayı bir an evvel işgal etmek için büyük çaba sarf etmekteydiler. Bu merkezi de zapt ettikleri taktirde Trabzon’a ulaşacaklar ve böylece Trabzon limanından da istifade ile II. Türkistan kolordusuna destek vererek, Karadeniz sahil şeridinde hakim olup, stratejik üstünlüğü ele geçireceklerdi.

“Kop Savunması” Muharebeleri

Kop cephesindeki muharebelerin seyrine gelince: 15 Şubat 1916 tarihinde Erzurum’u işgal eden Rus orduları, bir taraftan Doğu Anadolu’da muhtelif istikametlerde taarruzlarına devam ederken, 19 Nisanda da Trabzon’u işgal etti. Rus orduları Başkomutanı General Yudenich, Erzurum’u işgalden sonra, 250.000 kişilik ordusuna hitaben yaptığı konuşmada: “Artık karşımızda Türk ordusu diye bir şey kalmamıştır.

Çar’ın emri gereğince, haziran ayında İstanbul önlerinde olacağız. İleri!”s demektedir. Yudenich’in bu hedefe ulaşabilmesi ve sözünü yerine getirebilmesi için Trabzon-Bayburt-Erzurum yolunu bir an evvel kontrolü altına alması gerekiyordu. Bu ise ancak Kop dağını ele geçirmesi ile mümkündü.

Kop muharebeleriyle ilgili anıları derleyen yerel gazeteci merhum Osman Okutmuş, “Kop Savunmasının Şubat 1916 senesinde nasıl başladığını derlediği kitapta şöyle ifade etmektedir;

“Erzurum’un Ruslar tarafından işgal edildiğini ve düşmanın Aşkale Bayburt istikametinde ilerlediğini haber alan bir cami imamı, cemaati camiide toplayarak etkileyici bir konuşma yaptıktan sonra “ düşmanın Bayburt’u işgal edebilmesi için tek yolun Kop dağı olduğunu ve öncelikle bu engeli geçmesi gerektiğini” belirterek halkı bu bölgenin savunulması için harbe davet etmiştir. Bunun üzerine bölgede oluşturulan milis kuvvetleri Kop Dağı’na hareket ederek oradaki Halid Bey komutasındaki kuvvetlerle birleşip bu savunmadaki yerlerini aldılar.

5 Şubat 1916 günü Türk kuvvetlerinin bir kısmı, dağda müdafaa hattını hazırlarken diğer kısmının Aşkale kanadında çarpışan kuvvetlere katılması için hareket etmeleri emredilmişti.

Öte yandan Rus kuvvetleri komutanı karşılarında mukavemet gösterecek Türk kuvveti bulunmadığına kani olacak ki, bütün birliklerini Aşkale’ye yerleştirmişti. Diğer bir tabura da Bayburt istikametinde ilerlemek üzere emir verilmişti (8 Şubat 1916). Bu taburu, Paşadağı sırtlarına yerleştirilmiş olan, Yüzbaşı Reşit Bey komutasındaki Türk kuvvetleri karşıladılar. İki gün süren şiddetli muharebeler sonunda Rus taburunun büyük bir kısmı imha edildi. Geriye kalan kısmı ise ağırlığını bırakarak Aşkale istikametinde kaçmağa mecbur kaldı. Bu toprakların bir kısmının dahi kolayca alınamayacağını anlayan düşman kuvvetleri komutanı karargâhını Aşkale’de kurdu.

Türk kuvvetleri de Kop dağlarını müdafaa emrini aldı. Yüzbaşı Reşit Bey, ön mevzilerimizi iyice kuvvetlendirdikten sonra düşman

kuvvetlerinin bütün taarruzlarını sonuçsuz bırakarak onlara ağır kayıplar verdirdi. Bu azimli müdafaa beş gün sürdü. Yüzbaşı Reşit Bey de Kop dağlarının müdafasını kuvvetlerine mükemmel olarak tatbik ettirdi (3 Mart 1916).

4 Mart 1916 günü Bölük Komutanı Reşit Bey, bölüğünü, gösterilen mevzilere yerleştirdikten sonra Kop savunması komutanı Halit Bey ile görüşmüş ve Halit Bey de Reşit Beye; bundan sonra Çoruh müfrezesine katılmış olduğunu, almış olduğu emirler gereği, Kop dağlarından Soğanlı dağlarına kadar cephenin uzun müddet müdafasına devam edileceğini söyledi.

Halit Bey, Reşit Bey ve emri altındaki diğer subaylarla yapmış olduğu bu görüşmeden sonra artık “Kop Savunması” başlamış oluyordu.

“Kop Savunması”nın başlamasından sonraki gelişmeler hakkında 32. fırka (tümen)’ya tabi 95. Alay Kumandanlığının muharebe tutanağında; Rus ordusunun iki aydan beri taarruza devam ettiği ve en ciddi taarruzlarının da Karasu ve Çoruh havzaları ve bu havzaların ihtiva ettiği Erzincan, Bayburt mıntikalarıyla, stratejik bakımdan büyük önem taşıyan Kop dağı ve

çevresi olduğu, saldırılarını bu tarafa yöneltten Rus kuvvetlerinin her saldırısında, cephede adeta insan yığınlarından bir kale oluşturduğu ifade edilmektedir. Nitekim 96. Alay’a bağlı 1. ve 3. Taburların kaydettikleri harp cerideleri 1395. Alay’ın bu hususta vermiş oldukları bilgiyi teyit etmektedir. Zira bu durum cephedeki diğer yazışmalardan da gözlenmektedir.

Bu yazışmalardan mart ve nisan aylarındaki muharebelerin çok şiddetli geçtiği, bir çok subay ve erin şehit olduğu, buna karşılık Ruslara da ağır zayıt verildiği ve Rus askerlerinden esirler alındığı anlaşılmaktadır. Bu esirler içerisinde Türkçe bilenlerin de bulunduğu kaydedilmektedir. Rus ordusu içerisinde Türkçe bilen askerlerin bulunması, bizde, bu askerlerin Türk asıllı (Azerbaycan veya Türkistanlı) olabileceği kanaatini uyandırmaktadır.

“Kop Savunması” sırasında cereyan eden muharebelerde Türk askerinin fevkalâde şartlarda gösterdiği kahramanlık , yine O’ nun kahraman kumandanları tarafından taltif edildi.

Nitekim, 3.Ordu Kumandanlığınca Kolordu ve fırka kumandanlıklarına tebliğ edilen telgrafta üstün hizmet gösteren erkân ve zâbitânın ödüllendirilmesi istenmektedir. Subay ve erler, müte’addit muharebâtdaki fedâkârlığından dolayı 3.Ordu Kumandanlığının emri gereğince ordu, mıntika ve cephe kumandanlıkları tarafından “kordela” ve “takdirnameler” verilerek suretiyle taltif edildiler. Ayrıca 3.Ordu komutanı Vehip Paşa, gönderdiği telgrafta Kop muhariplerini başarılarından dolayı kutlamaktaydı.

Nisan ayında yoğun bir şekilde devam eden Kop taarruzlarının mayıs ayında biraz hafiflediği anlaşılmaktadır. Bununla beraber, Vehip Paşa'nın emri üzerine haziranda tekrar Kop taarruzları başladı. 2-5 Haziran tarihleri arasındaki muharebelerde, Ruslara binlerce kayıp verdirildi. Mütemadiyen devam eden karşılıklı taarruzlar, temmuz ayında da devam etti. Neticede 12 Temmuz 1916 akşamı, Rus 4. avcı fırkasının topçu himayesinde bütün kuvvetiyle gelişen taarruzlarına karşı (imalı-2100- Kanlı kaya) hattında mukavemete çalışan Kop cephesi sarsılmağa başladı. Bunun üzerine cephe kumandanı Bahaeddin Bey 20 Kop cephesinde daha fazla tutunamayacağını anlayarak ricat emri verdi. Bu da bütün taarruzları kanlı bir şekilde püskürten Çoruh cephesinin çekilmesini zorunlu kıldı.

Türk birlikleri hızla çekilmeye devam ederken, Fevzi Paşa (Çakmak) 15 Temmuz 1916 gecesi Bayburt'taki karargâhından ayrılarak, 16 Temmuz sabahı Bayburt-Trabzon yolu üzerindeki Akşar (Balahor) 'a geldi. Öte yandan aynı gün; Bayburt, Rus birlikleri tarafından işgal edildi (16 Temmuz 1916). Vehip Paşa, verdiği direktifte: "3. ordu mecburiyet hâlinde (Cebice-Mans Şarkı-Lori Deresi Şarkı, Zülfe Dağı) hattına çekilerek Ziyaret dağında Lazistan Cephesi ile birleşecek" diyordu.

"Kop Savunması" ile Rusların yaklaşık 6 ay gibi uzun bir süre oyalanması ve durdurulması

sağlandı. Emekli General Sadri Karakoyunlu, hâdiseyi şöyle değerlendirmektedir:

"Kop Dağı Bloku, düşman tarafından ele geçirilince, Türk 5. kolordu sunun savunması çözüldü. Bundan anlaşılıyor ki 5,5 ay devam eden "Bayburt Savunması"nın kilidi Kop Dağı idi. Bu kilidin anahtarı düşman eline geçince, Türk askeri, kanını ve canını bu savunmanın devamı için oluk oluk dökmüş olmasına rağmen, bu dağlarda bir kâbe kutsallığı ile cesetlerinden âbideler bırakarak geri çekildi"

Böylece Erzurum'u aldıktan sonra "istikâmet Batı Anadolu" diyerek "Haziran'da İstanbul önlerinde olmayı hayâl eden(!)" Rus orduları başkomutanı General Yudenich; bu ayda Kop dağlarını bile aşamadı. Dolayısıyla Rus plâni, daha Kop'ta akamete uğramış oldu.

Kop cephesindeki iki tarafın zayıyatı hakkında kesin bir rakam söylemek bizce, oldukça güçtür. Zira o günün fevkalâde şartları göz önünde bulundurulursa bu hususun açık bir şekilde tespitinin mümkün olamayacağı anlaşılır.

Bununla beraber, Fevzi Paşa (Çakmak), bu hususta genel bir değerlendirme yaparak, Rusların sadece Bayburt ve Erzincan'ı almak için beş ayda en az 33.000 zayıyat verdiklerini, bu rakama Trabzon'u almak için verdikleri zayıyat da eklendiği zaman Rus kaybının toplam 40.000'e ulaştığını bildirir. 3.Türk ordusunun ise 9700 şehit, 15.000 yaralı olmak üzere

toplam 24.700 zayıyatı olduğunu ifade eder. Yine Fevzi Paşa: "yalnız 3.mintikada bizzat mahallinde tuttuğum kuyudata (kayıtlara) nazaran Ruslardan beş ay zarfında alınan üsera yekûnu 3237 nefere baliğ olmaktadır. Bunlarla beraber 14 top, 29 mitralyöz de iğtinam olmuştur" diyerek, 3.mintika bölgesindeki Bayburt müdafaasının ve muharebelerinin şiddet ve ehemmiyetini vurgular.

Yine Şark cephesinde yedek subay olarak görev yapmış merhum gazi Halil Ataman da hatıratında "Kop Savunması" ile ilgili önemli tespitlerde bulunmuştur. Ataman, Kop dağlarındaki muharebelerin cereyan ettiği esnada kaleme aldığı bu hatıratında; "...Asıl kıyamet, Kop Dağı'nın yükseklerinde kopuyordu. Ve mukadderatımızı da o yerdeki boğuşma tayin edecek gibi görünüyordu" diyerek Kop'taki çarpışmaların önemine dair çok isabetli tespitler yapmıştır. Bu da "Kop Savunması"nın ehemmiyetini ortaya koyması bakımından dikkate değer bir diğer kayıttır.

Türk ordusu ve milletin "Kop Savunması"nı hangi şartlarda yaptığının bilinmesi de muharebelerin mukadderatı kadar kıymete haizdir. Zira bu muharebeler fevkalâde şartlarda ve çok büyük bir özveriyle yapılmıştır. Savunma esnasında karşılaşılan güçlükler bu durumu ortaya koymaktadır.

Gerek hâdiseyi yaşayanların hatıralarında gerekse arşiv belgelerinde, yaşanan bu güçlükler hakkında önemli bilgiler bulunmaktadır. Buna göre soğuk, açlık, bit salgını, salgın hastalık; haberleşme ve istihbarat eksikliği belli başlı güçlüklerdir. Nitekim Everek (Örence) köyü ahâlîsinden olan Ahmet Aybaba, Kop muharebelerinde bulunmuş, müdafa hattındaki çeşitli zorluklara cephede bizzat şahit olmuştur. Ayrıca, Gazi Ahmet Aybaba, Rusların altı ay Kop dağlarında kaldığını, Türk askerinin bu dağlarda teçhizatsız, aç ve perişan bir vaziyette harp ettiğini ifade etmektedir.

Kop gazilerinden, Bayburt'lu Arifoğlu Mahmut Canmemiş 'de; Kop'ta sadece düşmanla değil; aynı zamanda, açlık, bit ve soğukla da savaştıklarını anlatmıştır. Yine adı geçen gaziden rivayet edildiğine göre cephede açlık hâdisesi karşısında atların dışkılarında çıkan arpa taneleri temizlenerek kavrulup yenmiş, yine atın sağ tarafını keserek yedikleri bile vâki olmuştur.

Soğuk ve kar, muharebe esnasında karşılaşılan güçlüklerin başında gelir. Zira bu iki faktör, hem askerin sıhhati açısından hem de ikmâl faaliyetleri bakımından, harbin seyrini etkileyen önemli problemlere sebep olmuştur. Nitekim bir belgede; Altuntaş-Kop yolunun tamamen karla kaplı olması sebebiyle askerin güçlüğüle hareket edebildiği ve bu yolun yük arabalarının geçişine müsait bir hâle getirilemediğinden bahsedilmekte, başka bir belgede ise; kar yığınlarından oluşmuş setlerden söz edilerek harp mahallinin fevkalâde şartları gözler önüne serilmektedir.

Bu imkânsızlıklar ve zorluklar yanında askerde, kolera tehlikesi de baş göstermiştir. Bu mesele 3. ordu Kumandanı Vehib'in Çoruh Müfrezeye Komutanlığına gönderdiği mesajdan anlaşılmaktadır. Buna göre; Vehib Paşa, ordunun sıhhati açısından önemli bir tehlike olan kolera hastalığına karşı, askere aşı yapılması ve bu hastalığa karşı gerekli tedbirlerin derhal alınmasını istemektedir.

Cephede haberleşme ve istihbaratla ilgili bazı sıkıntılar da yaşandığı görülmektedir. Nitekim muharebeler devam ederken, 46. Alaya bağlı 1. tabur'un, 96. Piyade Alayına tabi 3. Tabura düşman zannederek ateş etmesi... Daha sonra gönderilen irtibat neferleriyle bu ateşin kestirilmesi, haberleşmede doğan aksaklıklardan kaynaklanmaktadır. Cephede, birlikler arasındaki bu irtibatsızlıkların yanı sıra haberleşmede arıza ve malzeme (telefon makinesi, tel) sıkıntısının da çekildiği anlaşılmaktadır.

"Kop Savunması"nda şehit olan Zabitan ve Eratın durumuna baktığımızda bazı değerlendirmelerde bulunabiliriz. Arşiv kayıtlarına göre; şehâdet tarihlerinin daha çok Mart-Nisan 1332' (1916) de yoğunlaştığını görüyoruz. Bu durum, çarpışmaların bu günlerde daha şiddetli bir şekilde cereyan ettiğini gösteriyor.

Öte yandan, şehit olanları memleketleri açısından değerlendirdiğimizde, Şarkışla, Balıkesir, Aziziye, Tokat, Yozgat bölgeleri başta olmak üzere, Anadolu'nun her bucağından bu muharebelere iştirak edildiği görülmektedir. Ayrıca bugünkü

milli sınırlarımız dışında kalan Kudüs ve Halep bölgelerinden de şehit olanlar vardır.

Subay kadrolarından da, (Yüzbaşı, Üsteğmen, Teğmen ve Asteğmen) çok sayıda şehit verildiği dikkatimizi çekmektedir.

Diğer bir önemli husus da şehitlerin yaş durumlarıdır. Belgelerde, doğum tarihi itibarıyla bu muharebelere katılanların en yaşlısının 1290 (1873), en gencinin ise 1314 (1896) doğumlu olduğu görülmektedir. Bu durum, 20-40 yaş arasında eli silah tutan herkesin cepheye sevk edildiğini göstermesi bakımından fevkalâde ilgi çekicidir.

"Kop Savunması"nın Askerî Siyasî ve Sosyal Açından Sonuçları

I. Dünya Savaşında Kafkas Cephesinde cereyan eden "Kop Savunması", askerî, siyasî ve sosyal açıdan önemli sonuçları da beraberinde getirmiştir. Nitekim bu sonuçlar, Türkler için olduğu kadar, Ruslar için de büyük bir önem taşımaktadır. Zira I. Dünya Savaşı'nda İtilaf devletleri Çanakkale'yi aşamazken doğuda ise Ruslar Kop dağlarında önemli bir süre durduruldu. İşte bu gelişmeler İtilaf devletlerinin bir çok plân ve hayallerinin istedikleri şekilde gerçekleşmesini engellemiştir.

Doğuda Ruslara karşı, "Bayburt Savunması"nın kilidi sayılan Kop dağlarında verilen destansı mücadele sonunda, her ne kadar Bayburt'un işgaline engel olunamamışsa da, bu bölgede cereyan eden savunmanın ve muharebelerin Türk harp tarihindeki yeri ve önemi oldukça büyüktür. Zira, adı geçen muntıkada düşman, azımsanamayacak bir süre oyalanmış, aynı zamanda kuvvetlerinin büyük bir kısmı da yok edilmiştir.

Bu muharebede başta müdâfaa olmak üzere taarruz, karşı taarruz, takip, geri çekilme gibi her türlü strateji ve taktik kullanılmış; araziden de büyük ölçüde istifade edilmiştir. Mareşal Fevzi Çakmak; "Bayburt müdafaası muvaffak olmuş bir Plevne sayılmalıdır" diyerek bu savunmanın önemini çok açık bir şekilde ortaya koyar.

Türk Milleti, burada da, Kaniye, Akkâ, Plevne ve Çanakkale'de olduğu gibi, bir kez daha fevkalâde bir duyarlılıkla, vatan, millet ve hürriyet aşkıyla düşmana karşı tek yürek olarak mücadele etmiştir.

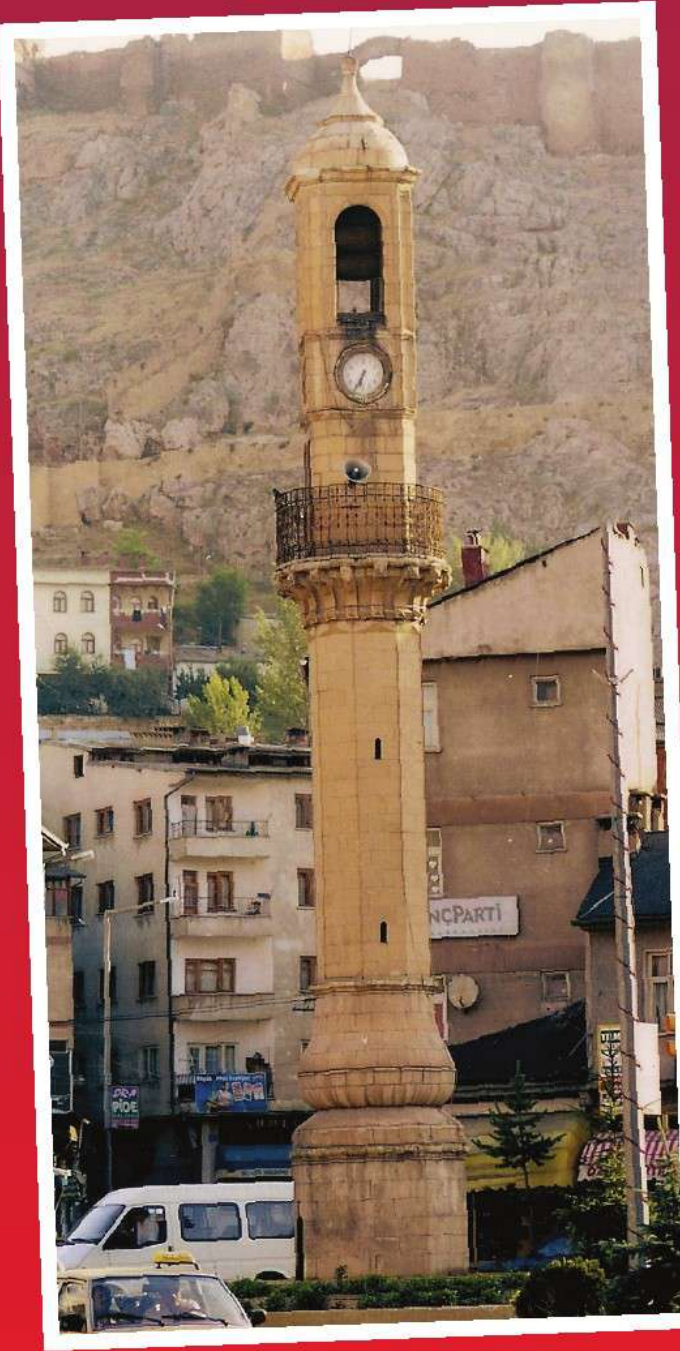
"Kop Savunması"nın diğer savunmalardan farklı bir yönü olduğu da söylenebilir. Çünkü Türk tarihinde adı geçen savunma savaşlarının hepsi daha evvel hazırlanmış tahkîmatlı mevzilerde yapılmıştır. Halbuki "Kop Savunması" tamamen sahra tahkimatı ile kuvvetlendirilmiş mevzilerden yapılmış ve hareket faktörü bu savunma savaşında birinci rolü oynamıştır. Bir diğer önemli husus da, Bayburt'ta Türk kuvvetleri Plevne'de olduğu gibi Ruslara teslim olmamıştır.

Bayburt'ta 1923 Yılına kadar bir Saat hane yoktu. O nedenle zaman ölçen bir saatin Bayburt'ta var olması milli bir arzu olarak ele alınmış ve sonunda şehir meydanına 21 metre yükseklikte zarif, sanat değeri üstün bir saat kulesi yapılmıştır. Bu eser eşsiz bir tarihi değer taşımaktadır.

Bayburt'un Taşçılar köyünden olan Muhyeddin Usta, yetiştirdiği on kadar usta ile kış boyu verilen ölçülere göre, taşları yontmuş, 18 Mart 1924 günü düzenlenen törenle eserin temeli atılmıştı. Bir taraftan da saatin konulacağı yerin maketi ölçüleri ile Almanya ya gönderilerek, dört adet saati çalıştıracak makine ısmarlanmıştı.

İnşaatı Belediye tarafından üstlenilen saat kulesi tam 7 ay 11 günde bitirilerek 1924 yılı cumhuriyet bayramına yetiştirilmiştir.

BAYBURT SAAT KULESİ

Düünden bugüne Ayduntepe tarihi

“ İlçenin tarihini incelerken, Bayburt tarihi ile beraber ele alınır. Eldeki tüm kaynakların gösterdiğine göre ilçenin yerleşme merkezi olarak kuruluşu Bayburt'un tarihi kadar eskidir. Onun için ilçe tarihini Bayburt tarihinden ayrı olarak ifade etmek mümkün olmamaktadır.

Yörenin sakinleri hakkında kesin bir bilgi yoktur. Hitit kaynaklarında Bayburt'tan Dukkamma adı ile bahsedilmiş olması, Yörenin Hitit egemenliğinde de bulunmuş olduğunu göstermektedir. Bu sebeple Aydıntepe ve çevresinde yerleşmenin Hititler döneminde de var olduğunu ispatlamaktadır. Bunu M.Ö.3000-2500 yılları ile tarihlemek mümkündür.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra Bucak merkezi olmuş 1957 yılında da nüfusu göz önüne alınarak Belediye teşkilatı kurulmuş, adı Hart iken, Aydıntepe olarak değiştirilmiştir. 4 Temmuz 1987 gün ve 19507 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan 3392 sayılı Kanunla da ilçe olmuş, önce Gümüşhane iline, daha sonra 3578 sayılı kanunla il olan Bayburt'a bağlanmıştır.

AYDINTEPE KAYMAKAMI VE BELEDİYE BAŞKANI

Abdullah ŞEN 2009 yılı atamalarında Aydıntepe İlçemize Kaymakam olarak göreve başladı.

Abdullah ŞEN Kimdir

1979 Trabzon Çaykara doğumlu. İlk ve Orta öğrenimini Çaykara'da, tamamladı. 1998-2002 yılları arasında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Hukuk eğitimi gördü. 2002-2003 yılları arasında Ankara Barosunda Avukatlık stajını tamamlayarak 2004 yılında Aksaray Kaymakam adayı olarak Mülki İdare Amirliği mesleğine başladı.

Rize İkizdere ve Konya Yalınhüyük İlçelerinde vekaleten görev yaptı. 3 yıla yakın adaylık sürecinin sonunda Mart 2007'de 91. Dönem Kaymakamlık Kursunu tamamlayarak Kırıkale İli Karakeçili İlçesine atandı. 2009 Yılı atamalarında İlçemize Kaymakam olarak göreve başlayan Sayın Abdullah ŞEN ayrıca iyi derecede İngilizce bilmektedir.

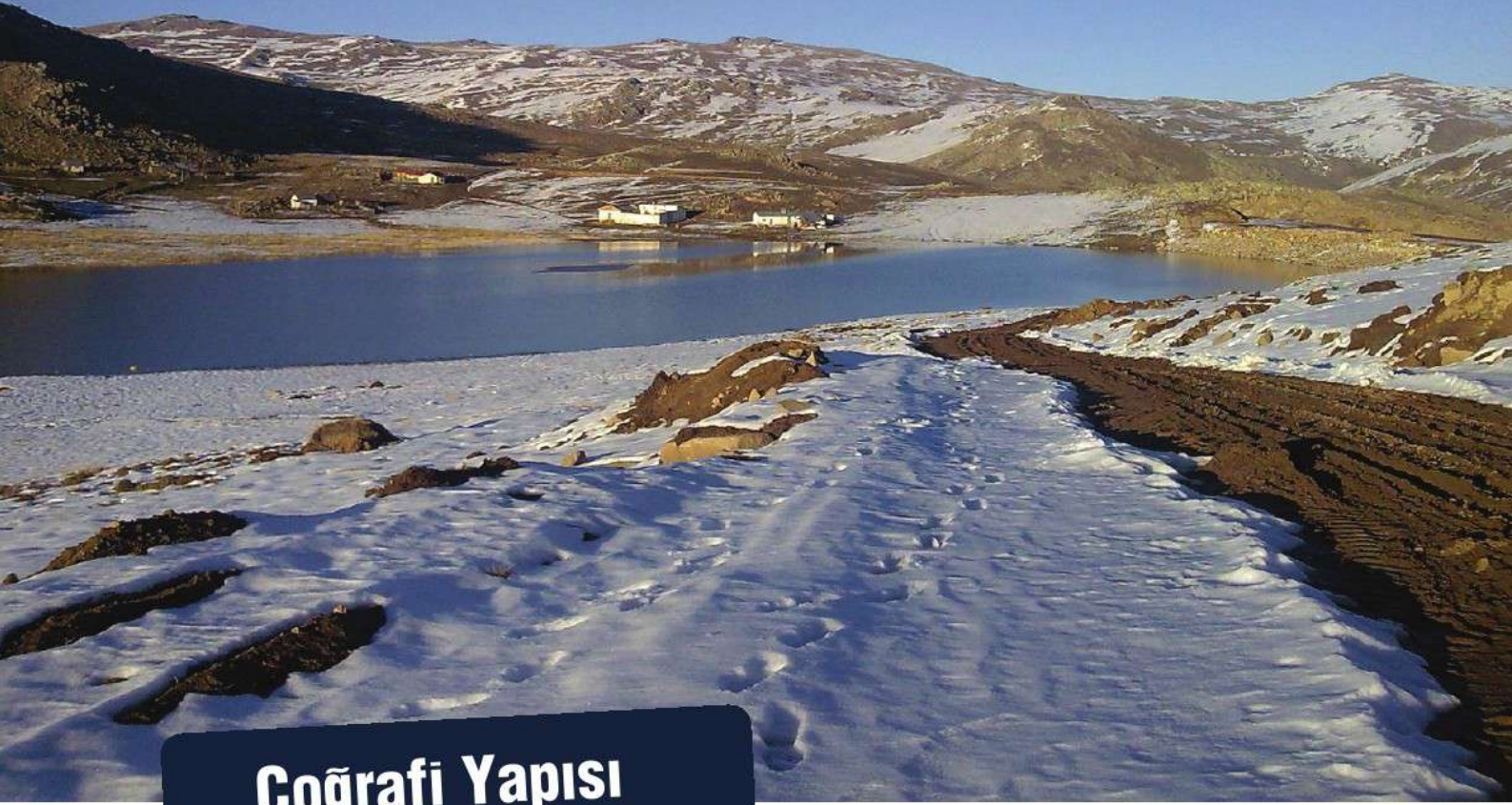
1999 ve 2004 yıllarında yapılan yerel seçimlerde Orhan ERASLAN Aydıntepe'nin Belediye Başkanı oldu.

Orhan ERASLAN Kimdir

1960 Yılında Aydıntepe de doğdu, Orta okulu Çaycuma da, liseyi Bayburt ta bitirdi. Liseyi okurken bir taraftan da kendi ticarethanelerinde çalışmakta idi. Askerliği bitirdikten sonra İstanbul da ticaret hayatına devam etti. 1999 genel seçimleri ile Aydıntepe Belediye Başkanlığına seçildi.

2004 Yerel seçimleri ile tekrar Belediye Başkanlığına seçildi. Halen Aydıntepe Sulama Birliği kurucu başkanlığı ve Aydıntepe Kızılay şubesi kurucu başkanlığı görevlerini de yürütmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Coğrafi Yapısı

Aydıntepe 40-24 derece kuzey enlem, 40-10 derece doğu boylamında olup, doğu ve güneyden il merkezi, kuzeyden Trabzon, batıdan Gümüşhane illeri ile çevrilidir. Bayburt il merkezinin 24 Km. kuzey batısında kendi adı ile anılan ovanın kuzeyinde, kuzey Anadolu sıra dağlarının bir bölümünü oluşturan ve Trabzon-Bayburt illerinin tabii sınırlarını çizen Soğanlı dağlarının ovayla birleştiği etekte kurulmuştur. Denizden 1650 m yükseklikte kurulmuş olan Aydıntepe ilçesi 864 K.m2 alana sahiptir.

İlçenin en önemli dağları olan soğanlı dağları, kara ikliminin etkisi ve tahripler sonunda orman alanlarından hemen hemen mahrumdur. Bu dağların en önemli özelliği yaylacılık ve av turizmine elverişli olması geniş otlaklarının bulunmasıdır. İlçenin tabii bitki örtüsü geç kuruyan meralar, çaylar ve bozkır alanlarıdır. İlçe arazisinin 110.000 dekar ekilebilir, 50.000 dekar çayır ve 10.000 orman 300.000 dekar

mera ve yayla 380.000 dekar kayalık ve dağlardır.

Doğu Anadolu yayla ikliminin etkisi altında bulunan ilçede kışlar soğuk ve kar yağışlı, yazları aşırı olmayacak şekilde sıcak ve kurak geçer. Kuzey yamaçlarında Karadeniz ikliminin etkisi görülür.

Rüzgarlar ilçede soğanlı dağlarından Çoruh ırmağı vadisine doğru eser ve yörede bu rüzgarlar “Balkar” adı ile anılır.

Sosyo-Ekonomik Yapı

Tarihi Aydıntepe ilçesi, il merkezi Bayburt'a has gelenek ve göreneklerin yaşatıldığı tipik bir Anadolu kasabasıdır. Yıllardan beri birlik ve beraberliğin devamı sağlanmış, acı ve sevinçli günler birlikte paylaşılmıştır. Düğün ve cenaze törenlerinde köy ve mahalle halkı bir araya toplanır, yardımlaşma ve beraberliğin en güzel örneklerini verirler. Son yıllarda ilçe merkezi ve köylerinde klasik ve yöreye has konut tipinden vazgeçilip modern tarzda dayanıklı inşaat malzemeleri kullanılarak konut yapımına hız verilmiştir.

Geçim kaynağı tarım ve hayvancılığa dayanan ilçede hemen hemen her aile bu işlerle uğraşacak kadar hayvan ve

araziye sahip değilse de genel geçim kaynağı budur. İlçe merkezi ve köylerinde hayvan alım satımı şeklinde küçük ticari faaliyetler de yapılmaktadır. Yine merkezde ve köylerdeki küçük esnafın yaptığı ticari çalışmalar ile küçük çaplı yük ve yolcu taşımacılığı dışında ailelerin geçimine yönelik gurbetçilik önemli yer tutmaktadır.

Kapalı bir toplum olma özelliği gösteren ilçede sosyal tesisler olmamasına rağmen özellikle yaz aylarında soğanlı dağlarında bulunan yaylalara ve Çoruh çayı kenarları ile yöredeki maden suları çevresine ilgi göstererek günü birlik geziler yaparlar.

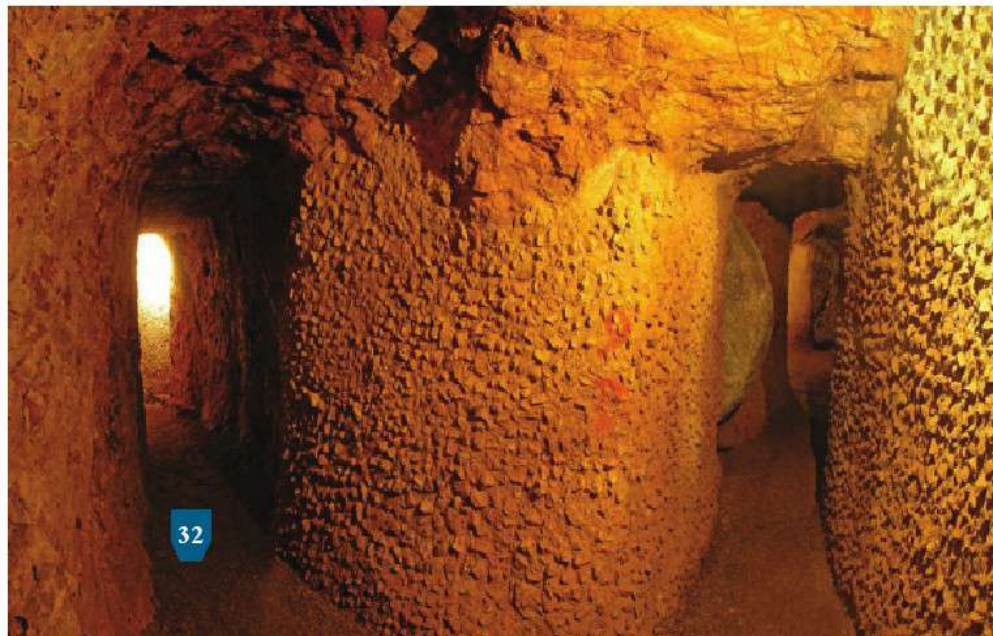
YERİN ALTINDA SAKLI BİR ŞEHİR...

AYDINTEPE YERALTI ŞEHİRİ

Bayburt'un kuzeybatısında dağlık yöredeki bucak merkezi Aydıntepe'de yer alan kent, tüf içerisinde, yüzeyden 2-2.5 m derinde başka yapı malzemesi kullanmadan ana kayaya oyulmuş galeriler, tonozlu odalar ve bu odaların açıldığı daha geniş mekanlardan oluşmaktadır.

Yaklaşık 2 ile 2.5 m yüksekliğinde tonoz örtülü galeriler yer yer her iki yana genişlemektedir. Kareye yakın planlı odalar bu mekana açılmaktadır, ayrıca gözetleme mekanlarının oluşturduğu havalandırma amaçlı konik biçimdeki deliklerin, galeri odalarını aydınlatmak için de kullanıldığı gözlenmektedir. Günümüzde kazı çalışmaları devam edilen kent hakkında şu an ileri sürülen iki görüş mevcuttur.

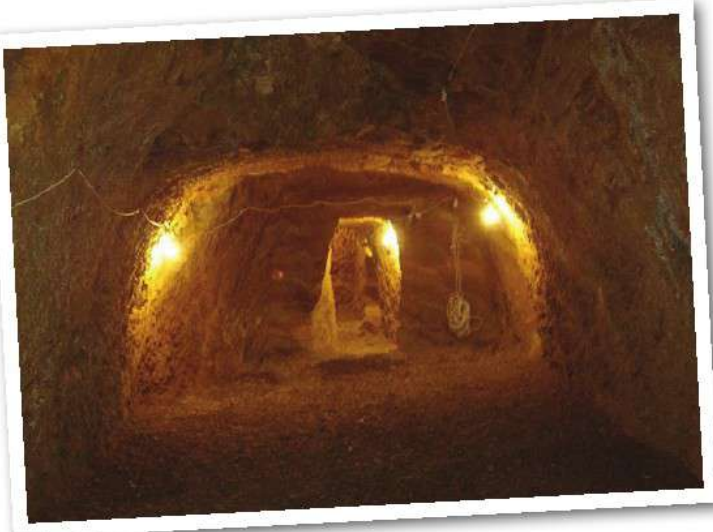
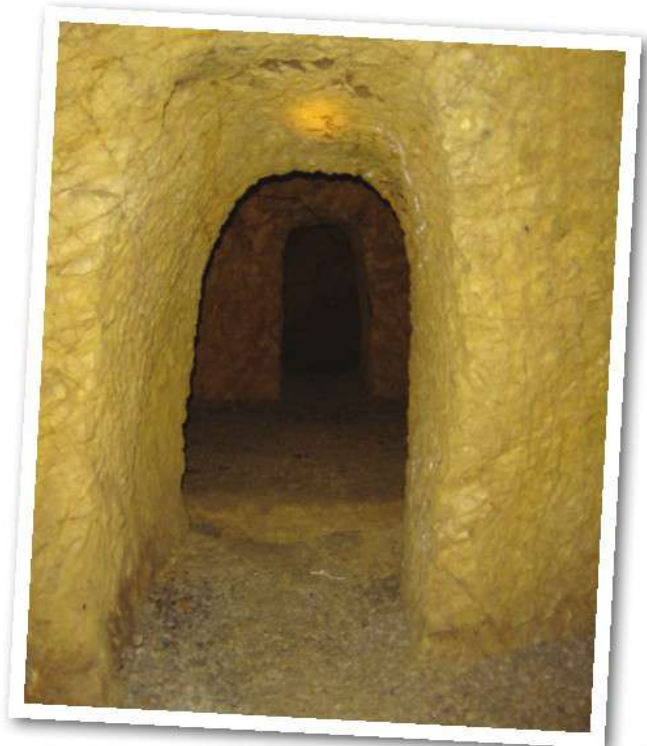

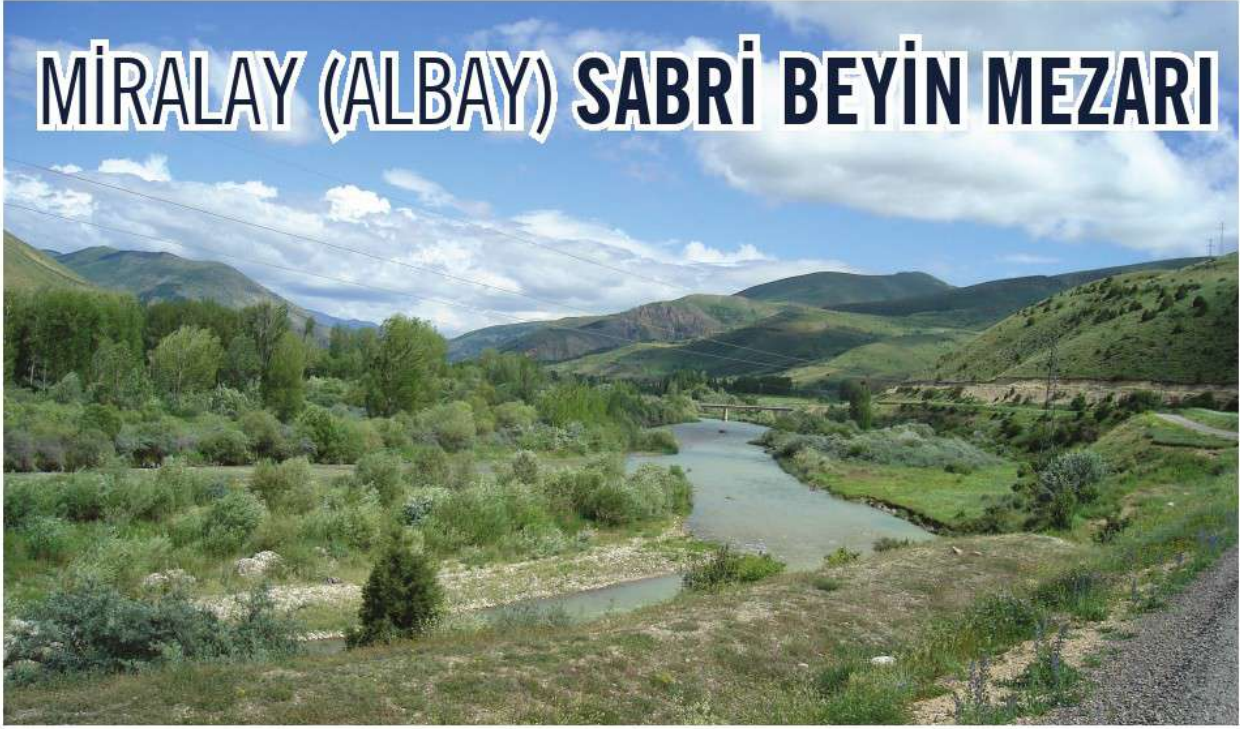

Bunlardan birincisi kentin bölgede daha önce sözü edilen Halde Şehrine ait olduğu ve eski ismi Hart (Aydın tepe) olan ilçenin isminin de “Halt”tan geldiği görüşüdür.

Diğer görüş ise; Hart'ta bu yeraltı kentinden başka Geç Roma-Erken Bizans devirleri arasında yer alan bir mezarın ortaya çıkarılması dolayısıyla, Hıristiyanlığın henüz yerleşmediği bir devirde bu bölgenin bir sığınak teşkil ettiği, Romalılar tarafından kovulan ilk Hıristiyanların bu bölgeye geldikleri ve sığındıkları, yeraltı kentinin de bu Erken Hıristiyanlık dönemine ait olabileceğini iddia etmektedir.

Yeraltı Şehrinin giriş çevre düzenlemeleri yapılarak yerli ve yabancı turistlerin ziyaretine açılmıştır.

“MEÇHUL ASKER ANITLARI”nın bir anlamı da, adları bilinmeyen ve fakat döktükleri kanla kazandıkları zaferler üzerine destanlar yazılan kahramanların meçhul asker olarak tanıtılmalarıdır.

Kuvvetli bir Artçı Birliği teşkil edilerek Komutanlığına Albay Sabri Bey Kop Cephesindeki be yanları ile temayüz etmiş üç ay önce Albaylığa yükseltmişti. Başkomutan vekili Enver Paşa'nın imzaladığı resmi bir yazı ile de Gümüş Liyakat madalyası ile onurlandırılmıştı. Bu çekilme hareketi düşmanın üstün kuvvetlerini oyalayarak ve düşmana zayıflık vererek ağır cereyan ediyor ve üstün düşman kuvvetlerinin ilerleyişini yavaşlatıyordu.

Çekilme hareketinin dördüncü günü yani 15 Temmuz 1916 Cuma günü bu kahraman Artçı birliğinin komutanı Albay Sabri Bey Ahsunk köyü önlerinde şehit oldu. Bu yiğit komutanın Cuma günü şehit oluşu ayrıca büyük

bir anlam ifade etmekteydi.

Albay Sabri Beyin mezarı, Ahsunk köyü'nün karşısında ve Çoruh Nehrinin sol kenarında kurulu olan KORUCAKOL köyünde bulunmaktadır. Bu köy ile civar köylerinin kutsallık atfettikleri bu mezar devamlı olarak ziyaret edilmeğe değer bir anlam taşımaktadır. Ancak, bilinmezliğin korkunç uçurumuna yuvarlanmak istemiyorsak, vatan savunmasındaki üstün hizmetleriyle adları bilinen kahramanları gelecek kuşaklara da tanıtmak zorunluluğu vardır.

Büyük şehirlerin ana meydanlarında rastlanılan “MEÇHUL ASKER ANITLARI”nın bir anlamı da, adları bilinmeyen ve fakat döktükleri kanla kazandıkları zaferler üzerine destanlar

yazılan kahramanların meçhul asker olarak tanıtılmalarıdır.

Bu kahramanları isimsiz anmanın bence bir anlamı yoktur. Vatan için can ve kan veren her insanın kimliği, bilinmelidir ki onların ruhu şâd olabilsin.. Yoksa ünlü şairlerimizden Arif Nihat ASYA'nın ,

“Tuttuğu bayrak belli, yattığı toprak belli,”

“Kim demiş “MEÇHUL ASKER” diye..” demiş olmasına rağmen bu halde dahi, bilinmezlik perdesi ile gizli kalmış kahramanlara karşı saygı ve sevgi duygularımız yüreklerimizde köksüz kalır. O halde Albay Sabri Beyin mezarı Bayburt'lu hemşehrilerimizce ele alınıp görkemli bir duruma getirilmelidir.

Sadri KARAKOYUNLU

BAYBURT'UN GÜLDÜREN YÜZÜ

Öcal Siyer...

Bayburt'un kültürünü günümüzde yaşatmaya devam eden Öcal Siyer, Deve Oyunu, Deli Kız, Cirit, yöresel skeçler, yemek gibi vs. oyunlarla Bayburt kültürüne İstanbul'da hizmet eden değerli bir hemşerimizdir.

◆ Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

1958 yılında Bayburt'un Halfikale (Kaleardı) Mahallesi'nde doğdum. İlk öğretim eğitimimi bitirdikten sonra elektrik mesleğine atıldım. 1978 yılında vatani görevimi yerine getirdim.

Askerlik sonrasında 1979 yılında İstanbul'a göç ettim. Çeşitli özel şirketlerde elektrik teknisyeni olarak çalıştım.

Emekli olduktan sonra kendi işyerimi kurdum. Bir müddet devam ettikten sonra sağlık nedenlerinden dolayı şirketi kapatmak zorunda kaldım. İstanbul'da çeşitli Bayburt derneklerinde görev yapmaktayım.

12 yıldır Bayburt Kültür ve Yardım Derneği Bağcılar Şubesi Yönetim kurulundayım.

Bayburt'un kültürünü gerek görsel medya da gerekse de

yazılı medyada elimden geldiği kadar tanıtım Bayburt'a hizmet etmeye çalışıyorum.

◆ Çeşitli programlarda Deve Oyunu, Deli Kız, Cirit, yöresel skeçler gibi vs. kültürümüzü yaşatmak adına oyunlar yapıyorsunuz. Bize bu oyunlardan bahsedermisiniz?

Bilindiği üzere Deve Oyununu rahmetli Fehim Emmi'den izledikten sonra deve oyununa karşı bir merak sardım. 1998 yılından buyana da İstanbul'da Bayburt kültürünü yaşatmak adına Deve Oyununu oynatmaktayım. Öyle talep oldu ki yaklaşık 6-7 yıldır çeşitli belediyelerde Ramazan iftar çadırlarında, stant gösterilerinde, Yöre Gecelerinde aranabilir bir hal aldı. Bu yüzden yaptığım işten zerre kadar menfaat gözetmeksizin Bayburt kültürüne hizmet etmekten onur ve şeref duyuyorum.

◆ İlk olarak 2003 yılında Deli Kız tiptemeniz büyük ilgi gördü. Bu oyunu ilk olarak kimden ve nasıl öğrendiniz?

Deli Kız tiptemesini 6-7 yaşlarında iken Kaleardı Mahallesi'nde yaşlı amcalarımızın bir Sağdıç gecesinde (haliyle sağdıç gecelerine alınmıyoruz) bizim de çocukluk dönemimiz de bu tür oyunlara merakımız vardı. Orada yaşlı bir amcamın Deli Kız oyununu oynaması bende Bir heves uyandırdı. Daha sonra Kaleardı ilk okulunda üçüncü sınıfta müsamelede eski Çoruh sinemasında program esnasında Nevzat arkadaşım oynamıştı. Daha sonra bende kendi çapımda birkaç yerde bu oyunu oynadım fakat İstanbul'a geldikten sonra Derneçilikle tanışıp bu tür etkinliklerde

Bayburt Kültürüne hizmet etmemek elde değil. 1992 yılında özel bir şirkette gece düzenlenerek ilk kez Deli Kız Oyununu oynadım. Daha sonra Bayburt Kültür ve Yardım Derneğine üye olduktan sonra derneğin programlarında, televizyon programlarında değerli Kardeşim Muhsin Bayburtluyla icra etmeye çalışıyoruz.

◆ Son zamanlarda cirit oyununda da sizleri görmeye başladık. Bayburt'a ait benimde yapamadığım bir oyununuz var mı diyebiliyormusunuz?

Cirit Oyununu, değerli kardeşlerim Hüseyin Yurdunkulu ve Ali Erkul yapıyordu. Özel nedenlerden dolayı Ali kardeşim bu işi de benim yapmamı rica etti. Bende Hüseyin kardeşimle beraber elimden geldiği kadar yöremizin kültürü adına icra etmeye çalıştım ve bundan sonrada çalışacağım. Bu konuda bizden desteklerini esirgemeyen tüm

hemşerilerime teşekkür ederim.

Bayburt kültürünü ait yapamadığınız bir oyun var mı dersiniz, içimde ukde olarak yine Bayburt'ta bir büyüğümde izlediğim İnsanın çocukluk-tan Yaşlılık sürecini anlatan bir türkü var. Onun oyununu bir türlü gerçekleştiremedim. Bayburt'a ait daha çok yöresel oyunlarımız var. Bunları istesem de bundan sonraki yaşantıma sığdıramayacağımı bildiğim için gelecek nesillere de onların yapabileceği bir şeylerin kalmasını istiyorum.

◆ Sizce yöremizin oyunları gerektiği gibi yaşatılabiliyormu?

Yöremizin oyunları bence abartılmadığı sürece eşsiz bir kültürü sahip. Yeteri kadar tanıtımına gelince elimizden geldiği kadar tanıtıma çalışıyoruz. Hele hele Bayburt Kültür ve Yardım Derneği bu tür işlere el attıktan sonra ayrı bir güzellik oldu. Bayburt Kültür ve Yardım Derneği genel Başkanı Abdurrahman Polattımur ve yönetim kuruluna sonsuz teşekkür ederim.

Çünkü Bayburt kültürün tanıtılmasında bizler tek başına bu işi başaramayacağımız, ekip oluşturduğumuz zaman neler başarabileceğimizi gösterdik. Onun için tam manasıyla tanıtınz mı dersen baya bir yolumuz daha var. İnşallah bizden sonrakilerde bu çitayı bizden daha yukarı çıkarıp bizden daha iyilerini yaparlar.

◆ Son olarak Bayburtlu hemşehrilerimize neler söylemek istersiniz?

Benim burada Bayburtlu hemşehrilerimden ricam Bayburt kültürünü tanıtmaya adına Bayburt Kültür ve Yardım Derneği Bağcılar Şubesinde Gençlik Kollarının Erkek-Kız folkrol eğitimleri veriliyor. Gereken ilgi ve alakayı nedense istenilen seviyenin bir türlü üstüne çıkartamıyoruz. Benim hemşehrilerimden ricam çocuklarını şimdiden Bayburt kültürünü tanıtmaya adına en azından 6-7 Barımızı öğrenip düğünlerde kenarlarda oturmakta Davul Zurna çaldığı zaman kalkıp arkadaşlarıyla toplumlarda boy göstermeleridir. Onun için benim ricam hemşehrilerimizden gereken hassasiyeti göstermeleri.

Tekrar tekrar Bayburt Kültür ve Yardım Derneği Başkanına, yönetimine, tüm şubelere, köy derneklerimize ve tüm hemşehrilerimize desteklerinden dolayı canı gönülden teşekkür eder, Saygılarımı sunarım.

MUSTAFA AHISKALIOĞLU

Kendi kültürünün uzmanı olan, Mustafa AHISKALIOĞLU, 1940 yılında Bayburt'un şeyh hayran mahallesinde dünyaya gelir. 10 yaşındayken Camii kebir mahallesine taşınırlar. Anne dedesi ve dayılarının Aşkale'ye göç etmesiyle Bayburt'tan kaçarak dayılarının yanında soluğu alır.

Bu kaçış onun, dayısı Yusuf ÖKSÜZER'den, hem çok iyi marangoz ustası olmasını ve saz öğrenmesini sağlar. Dayıları Yusuf ve Hüseyin ÖKSÜZER'in saza düşkünlüğü kendisini oldukça etkilemiştir. Dayısı Hüseyin ÖKSÜZER, Arif SAĞ'a ilk saz çalmayı öğreten kişidir. Maddi imkânsızlıklar okumasına mani olmuştur. 14 yaşında Bayburt'a döner.

Yusuf dayısıyla 1954'de ortak marangozhane açarlar. 24 yaşında olan Yusuf dayısının, Mustafa ustaya güveni tamdır, çünkü yeğeni Mustafa, çok zeki olmasından dolayı küçük yaşta usta olmuştur ve saz çalmayı çok kısa sürede öğrenmiştir. İlk sazını 14 yaşında kendisi yapmış, Yusuf KIRICI'dan ders alarak saz çalmasını geliştirip yeteneğini ispatlayınca ilk kez o yıl 1954'de 14 yaşında Bayburtlu hemşerilerinin huzurunda sahneye çıkmıştır. Marangoz mesleğinde Bayburt'ta bir numaralı usta olmuştur.

Abdurrahman KAYSERİLİ, askerde Özay GÖNLÜM'den saz çalmasını geliştirip gelince, 18 yaşında olan Mustafa arkadaşına, öğrendiklerini öğretir ve saz çalmasını iyice geliştirir. Döneminin Bayburt'ta en iyi saz çalan ustası olur. Mustafa AHISKALIOĞLU'nun bir diğer özelliği, kendi kültürünü çok iyi araştırması, beste ve şiir yazmaya düşkünlüğüdür.

Bu çalışmalar kendisinin, Bayburt en fazla eser kazandırmasını sağlamıştır. Yıllarca Erzurum radyosunda koro ve solo olarak Bayburt türkülerini seslendirmiştir. Bayburt'un kültürel faaliyetlerinde başrol oynamıştır.

1978 İSTANBUL'A GÖÇ EDİŞ, KIRILAN UMUTLAR VE HAYALLER...

Birçok arkadaşının İstanbul'un yolunu tutmasıyla, İstanbul'a göç eden Mustafa AHISKALIOĞLU, bütün birikimini inşaata bağlar, on bir daire, dört dükkânın bulunduğu bir bina amcasıyla yaparlar. 1978-1980 yıllarında devalüasyon olur, İstanbul'da, birçok müteahhit inşaatlarını yarım bırakır kaçar. Borç harç varını yoğunu satar "arkamdan kimseye şerefsiz dedirtmem" der inşaatı bitirir. İflas eder. Yeniden marangoz atölyesinde iş yapmaya başlar. Artık sıklıkla gördüğü dostları, arkadaşları yanına uğramaz olur ve bir anda ortadan kaybolurlar. Bu da Mustafa ustaya çok koyar. Şanssızlıklar yakasını bırakmaz, dört kez atölyesi hırsızlar tarafından soyulur, kendi yaptığı iki adet sazını da götürürler. 1992 yılında atölyesi sele gider, yaptığı 150 adet mobilya kapılar,

tüm malzeme, makineleri suyun altında kalır. Yazıhanesi dert ortağıdır, bestelediği türkülerini nota bilmediği için teyp kasetine okur, yazdığı yüzlerce şiiri, TRT ile yazışmaları, Bayburt kültürüne ait dokümanları ve fotoğraf arşivi yazıhanesinde suya batar gider. Onu en çok üzen şey, şaşalı yıllarında yanındaki dostlarını gözleri arasa da dertleşmek için kimseyi bulamaz. Manevi desteğe, morale ihtiyacı vardır.

Bayburt derneklerinin gözünün önündedir fakat görmezler, görmemezlikten gelirler. Bir Bayburt gecesine, Mustafa ustaya, dernek başkanlarından bir kişi bilet satmak ister usta şöyle der "bileti alayım, parası önemli değil, fakat sizlerin beni davet etmeniz gerekir" dernek başkanı söylediği manidardır " herkesi davet edersek biletleri kime satacağız"

FANİ DÜNYA

Bir araya gelin öldüğüm zaman
Bugün benim günüm demeyin aman
Çalışıyor saat geçiyor zaman
Sizde davetlisiniz dostlarım benim

Bugün bana yarın size gelecek
Sırası gelenler elbet ölecek
Bu toprak her yiğidi serecek
Musalla taşımı elbet görecek

Beni hatırlarsanız sayın suçumu
Paylaşmayın benim ölüm acımı
Var olmayan alın tahtım tacımı
Rahat rahat koltuğumda oturun

Fani geldi geçti sonuca erdi
İyi ve kötüyü ne varsa gördü
Var olan dostlara halini sordu
Ne varsa söyleyin ukde kalmamın

Riyasız yalansız beni yâd edin
Günahlı günahsız beni şad edin
Var ise suçlarım beni affedin
Bağışlayın beni yaratanıma

TRT yetkilileri yapacakları, Bayburt kültürüyle ilgili televizyon programında, Mustafa AHISKALIOĞLU'nu da davet ederler, programın yapımcısı Fatoş hanım, telefon görüşmesinde “Mustafa amca türk halk müziğine ve Bayburt kültürüne katkılarınızı biliyoruz sizi mutlaka bu programda görmek istiyoruz” der. Daha sonra programın sunucusu Orhan HAKALMAZ, Mustafa ustayı arayarak “ Mustafa abi, neler yapabileceğimizi kararlaştıracamız dernek yetkilileriyle, prova yapacağız seninde onlarla gelmeni istiyorum” prova yapılacağı gün, Mustafa usta, dernek yetkililerine ve başkanlarına konuyu iletir, başkanlardan birinin sorusu “seni kim davet etikti bizimle geliyorsun” olur.

Televizyonun canlı yayın yapacağı gün Mustafa usta, Ortaköy’deki, TRT stüdyosuna gider kendisine protokolde oturacağı yer gösterilir, ismi yazılıdır koltukta. Kulise götürülür, sahneye ne zaman çıkacağı söylenir. Bir süre sonra yerine oturmak için gider bakar ki yerinde bir dernek başkanı, ismini yırtmış oturuyor. Hiçbir şey söylemez kulise döner programın yapımcısı Fatoş hanıma “ Fatoş hanım, yer ayırdığınızı söylediniz fakat ben göremedim.” Fatoş hanım, ustanın elinden tutar gel amcacığım ben sana protokolden yer ayırdım.” Fatoş hanım Mustafa ustanın, ismini yırtıp, koltukta oturan şahsa “sizi buraya kim oturttu, yazıyı neden yırttınız? Çabuk kalkın şu çuval oturakların bölümüne oturunuz” diyerek AHISKALIOĞLU’nu protokoldeki yerine oturttur.

Başbakanın katılacağı, Bayburt gecesinde, sanatçı Orhan HAKALMAZ, Mustafa ustayı, sahneye davet eder, birlikte türkü söylerler. Orhan HAKALMAZ, ustanın elini öperek “ çok zengin olabilirsiniz, makam mevki sahibi olabilirsiniz fakat kısa sürede unutulur gidersiziniz. Mustafa AHISKALIOĞLU, gibi değerler yaptıkları eserlerle 500 yılda geçse unutulmaz. Ustanın kıymetini bilin”

2007 yılında Bayburt Net sitesinde Mustafa AHISKALIOĞLU, Dede Korkut Şenliklerine neden çağrılmıyor? Anket yapılır. Birçok hemşerimiz katılması konusunda çağrıda bulunurken, şenlik yetkililerden bir kişi takma isimle yorumunu yazar “ Mustafa AHISKALIOĞLU’nu sanatçı olarak görmüyorum. Arkadaşım diyor ki zaten KARA BASMA İZ OLUR türküsü, Erzurum’un. Şenliklere niye çağırılısın, ayakları yok mu? İlla davet mi edilecek, gelsin.”

Sitenin sahibi, Kadir KOÇ, kara basma iz olur türküsünün

Mustafa AHISKALIOĞLU’na ait olduğuna dair TRT’deki belgesini yayımlar. Ardından “EMANET” rumuzlu bir hemşerimiz konuyla ilgili bir yazı yayımlar, bu yazı Mustafa ustayı oldukça duygulandırır.

“Atölyemi, basan selde, teybe kayıtlı eserim hafızamda yok, o eserler, suyla birlikte dibe battı. Şuan 25-30 tane bestelediğim türküm, hafızamda kayıtlı. Bayburt kültürüne kazandırdığım 25 eserlerimin kadrini kıymetini bilen olmadı. Bu eserler benim değil artık, Bayburt’un öz malı. Hafızamda ki bu 25-30 türküyü de, gün yüzüne çıkarmama gerek yok, onları benimle birlikte mezara götüreceğim. Yanarımda şuna yanarım! Benim gibi birinden yararlanıp meyvelerimi toplayamadılar, kendilerini ön plana çıkarmak için benim gibi birçok insanı görmemezlikten geldiler...”

Mustafa usta dediği gibi, 25-30 türküsünü ilgisizlikten dolayı yanında 13.10.2009 tarihinde mezara götürdü. ALLAH mekânını cennet etsin.

Mustafa AHISKALIOĞLU'nu uygulandıran yazı

BİZ BÖYLE DEĞİLDİK!..

Yöremiz insanının içtenliğine, misafirperverliğine diyecek söz yoktur.

Şehrimize yabancı-misafir gelse azami derecede ilgi gösterir, elimizden geldiği kadarıyla hizmette kusur etmeyiz.

Hele bu bir kamu görevlisi olursa...

Zamanla 'misafirperverlik' sınırlarını aşip, yabancılara yağcılık ve yalakalık yapanlarımız da yok değildir hani...

Ama acı bir gerçektir ki, - her nedense - kendi değerlerimizi görmemezlikten gelir, küçümser, burun kıvrırır geçeriz.

Bir türlü kendi gerçeklerimizi göremeyiz veya görmek istemeyiz...

Bu bizim tıynetimizde olan bir şey midir?

Düşünmeden edemem!

Bu toprakların evlâtları okur, hekim olur, mühendis olur, öğretmen olur; yöresine hizmet etmeye gelir.

Başımız ağrısa kapılarını kırk kere aşındırırız.

İşimiz bitip; kazın ayağı azıcık yan basınca hemen sırtımızı döneriz.

Şehrimizin en deneyimli, en beyefendi diş hekimine gider tedâvi oluruz. Tedâvi giderlerini bile ödemedi sırta kadem basar; gıyâbında söylemediğimiz kem söz bırakmayız.

Hasbelkader kamu görevlisi olmuş, yöresine canla başla hizmet eden kendi çocuklarımıza,

verdiğimiz eziyetin haddi hesabı yoktur.

En hafifinden, 'evden yetme...' diye küçümser dururuz...

Hayır, hayır!

Biz böyle değildik!

Okumadan, araştırmadan, sormadan, anlamadan yapılan şu sözde tesbite bakar mısınız?

"Mustafa Ahıskalıoğlu'nu sanatçı olarak görmüyorum"

Türk Halk Müziği'ne yıllarını vermiş; sadeliği, içtenliği, duygusallığıyla yöremizin sesi olmuş; TRT Repertuarı'na eserler kazandırmış olan Sayın

Mustafa Ahıskalıoğlu'nu sanatçı olarak görmemek?...

Nida Tüfekci

hanımefendinin notaya aldığı, 'Kara Basma İz Olur' eserinin TRT Repertuarı'na 02306 numara ile kaydedilerek tescillenmiş olduğunu bilmeden böyle olumsuz bir yargıya varmak nâdânlık değil de ya nedir?...

Karanlık dünyaların, karanlık yüzlü türkütülerini(!) sanatçı(!) diye başımıza tac ederiz de; kendi yöremizin bestekârına çoktan hak ettiği ilgiyi neden göstermeyiz?...

Bu çok zor, bir iş midir?

Unutmayalım ki, Urfa yöremiz için 'Kazancı Bedih' lakabıyla tanınan Bedih Yoluk ne ise; Sayın Mustafa Ahıskalıoğlu da bizim için o, olmalıdır.

Hergün yozlaştırılmaya çalışılan Türk Halk Müziği'miz açısından, sosyal-kültürel değerlerimiz, kendi öz kimliğimiz açısından Remzi Çavuldak, Recep Kırıcı, Zakir Peksert, Abdullah Kayserilioğlu gibi değerlerimizi nasıl görmemezlikten gelebiliriz?...

Hayır, hayır!
Biz böyle değildik!...

*

Şimdilerde yeni bir nesil
türedi:

Okumayan, sorgulamayan
düşünmeyen; böcek misâli
hazıra konmak isteyen, ırkî
değerlerini inkâr eden bir
nesil...

Kendi köküne, sözüne,
diline kısaca kültürüne
düşmanlık besleyen bir
nesil...

İkiyüzlü, aşağılık bir
geleceğe tutsak olmuş yeni
bir nesil...

Bu yeni neslin yaptığı
tek şey: Aklını-fikrini
'mankurt'luğa özenircesine
başkalarına kiraya vermek;
iyi-kötü demeden 'biad'
etmek...

Bu yeni nesil ne yazık ki;
ekonomik, sosyal, kültürel
değerleriyle birlikte kendi
insanını satma metodlarını
iyi öğrenmiş, kaypak
siyasetçilere kul-köle
olmayı güzel beceriyor...

Hayır, hayır!
Biz böyle değildik!...

*

Haksızlığın, yolsuzluğun,
yoksulluğun, işsizliğin,
vefasızlığın kol gezdiği bir
dönemi yaşıyoruz...

Memleket aşk ve sevgisinin
yok, dürüstlüğün emekli

edildiği; ihanetlerin tavan
yaptığı bir dönem!

Cennet ülke olmayı
beklerken, 'cinnet panayırına'
dönüşen bir ülke olduk....

Yine de yıkılmadık, dipdiri
ayaktayız; çok şüktür!

Yine de kendini bulmak için
çarpımanların gayretleri boşa
gitmeyecek!

Yine de bu toprakların yiğidi,
yiğittir bilene!...

Konfeti yağmurları göze hoş
görünse de, bir süre sonra ezilip
yok olmaya mahkûmdurlar.

Ama yıldızların yere düştüğü
hiç görülmemiştir...

*

Son söz!

Ne güzel buyurmuş, bir
büyüğümüz:

"Kurban olam kadir, kıymet
bilene!"

MUSTAFA AHISKALIOĞLU'NA BAYBURT TÜRKÜLERİ

- 1-Mendilinde kar getir oy anam güzeller.(TRT)
- 2-Kara basma iz olur.(TRT)
- 3-Küp dibinde pastırma mavilim.(TRT)
- 4-Koçları vurdum dereye.(TRT)
- 5-Kuşburnu derde derman haydi.(TRT)
- 6-Güzel al giyinmiş aln üstüne.(TRT)
- 7-Kuşburnunun kuru tarinnam.(mesam)
- 8-Bir serçe vurdum uçtu.(mesam)
- 9-Meyvelerden üç meyve var.(mesam)
- 10-Ulu cami direk ister.(mesam)
- 11-Hükümetin kapıları burmalı.(mesam)
- 12-Al yeşil giyinmiş sunalar bizim göllere konalar.(mesam)
- 13-Attım sandalyeyi otur sevdalım.(mesam)
- 14-Bir güzel geldi çeşme başına oy nidem.(mesam)
- 15-Elinde şiş var.(mesam)
- 16-Hacı Bey beylerin beyi.(mesam)
- 17-Çalı koydum ocağa.(mesam)
- 18-Çimenli bahçede bulgur eliyor.(mesam)
- 19-Hep esirler geldi.(mesam)
- 20-Kalenin ardı bostan.(mesam)
- 21-Kemerin altından geçtim.(mesam)
- 22-Şu Urfanın dağlarından indirdiler ah ile.(mesam)
- 23-Tiliko taştta yatıyor.(mesam)
- 24-Gönül kuşu inse konsa engine.(mesam)
- 25-Bir taş attım çegile.(mesam)

SEN GEÇTE BAYBURTLUM

Barın Başına ...

Bayburt folkloru, Türk folkloru içerisinde önemli bir yer oluşturur. Halk oyunları, türküleri, manileri, masalları, ve efsaneleri ile gerçekten Türk insanının, ruh ve fikir yapısını kaderde, kıvançta, tasada bir olmanın, beraber olmanın en güzel örneklerini sergiler.

Bayburt yöresinde oynanan halk oyunlarına "BAR" denir . Bar sözcüğü genelde el birliği, gönül birliği, ve beraberliğin oyun şeklindeki ifadesidir. Bar bir meydan oyunudur.

El ele tutuşmuş, gönül gönüle vermiş yiğitlerin düğünde, bayramda, askere giderken kısaca her önemli günde hep aynı ruh coşkusu ile davul zurnanın eşliğinde topluca oynadıkları

oyunlardır. Bayburt halk oyunları bulunduğu coğrafi yapı itibarıyla çok farklı bir yapı arz eder.

Doğu Anadolu ile Karadeniz Bölgesi arasında bir geçiş noktası olması nedeniyle tüm folklor değerlerinde olduğu gibi halk oyunlarında da değişik yapı oluşturmuştur. Kimi kez Karadeniz oyunları gibi hareketli ve canlı, kimi kez Doğu Anadolu oyunları gibi ağır ve vakur oynanır.

Bayburt'ta oynanan halk oyunları genelde erkek ve kadınlar tarafından ayrı, ayrı oynandığı gibi birlikte oynanan oyunları mevcuttur.

Özellikle şehir merkezindeki düğünlerde, kapalı yerlerde oynanan oyunlarda, halk arasında "ince çalgı" diye tabir edilen Keman, Ut, Klamet, ve Def gibi çalgılarla da oyunlar oynanmaktadır.

Öğünmek hakkındır, Bayburtlum öğün,
Davul güm güm tesin, kurulsun düğün,
Zurnadan kulağı yırtsin göğün,
Sen geçte Bayburtlum Barın başına.

Salla mendilini kır tunç bileği
Oynasın yerinden omuz küreği
Ayak vur inlesi yerin yüreği
Sen geçte Bayburtlum Barın başına.

Salla mendilini atıl meydana,
Açıl görkeminle saçıl dört yana
Göster hünerini oyundan yana,
Sen geçte Bayburtlum Barın başına
Sen geçte Bayburtlum Barın başına.

BAYBURT KADIN BARLARINDAN BAZILARI

1 - Yılan inceden öter	8 - Deli kız
2 - Tiliko	9 - Veysel barı
3 - Saç bağı	10 - Gelin gel bara
4 - Şillo	11 - Serçe
5 - Kuşburnunun kurusu	12 - Lazutlar
6 - Hanım barı (dur yerinde)	13 - Koçları vurdum dereye
7 - Kuşburnu pirlenirli	

BAYBURT ERKEK BARLARINDAN BAZILARI

1 -Baş bar	9 -Hançer barı	16 -Veysel barı (Dört ayak)
2 -Baytar barı	10 -Ters ayak	17 -Kut kut barı
3 -Sıksaray	11 -Hoş bilezik	18 -Yılan inceden öter
4 -Şillo	12 -Tiliko	19 -Lazutlar
5 -Aşırma barı	13 -Köstek barı	20 -Umudun barı
6 -Sürütme	14 -Tillara	21 -Mehmet Turan barı
7 -Cantemür (Temur ağa)	15 -Kotan barı	22 -II. Bar
8 -Tavuk barı		23 -Mektebin bacaları
		24 -Kuşburnu pirlenirmi
		25 -Sallanma
		26 -Papuri
		27 -Mero (şevvali)
		28 -Deli kız
		29 -Saç Bağı (ey gül dalı)
		30 -Hoynarı
		31 -Sarhoş barı
		32 -Dello
		33 -Sarı kız
		34 -Daldalar
		35 -Sekme barı
		36 -Serçe

MİMARİ BİR ANLAYIŞ BAKSI MÜZESİ

Prof.dr.Hüsamettin Koçan

Baksı Müzesi, Bayburt'un Bayraktar Köyü, Çayırlar Mevkii'nde, Çoruh Vadisi'ne hakim bir tepede, 20 dönümlük bir arazi üzerinde bulunuyor.

80 hanelik köyün Bayburt iline uzaklığı, 45km. Baksı Müzesi, tarihi İpek Yolu'nun geçtiği yerlerde, tarihsel ve doğal güzellikleriyle bilinen bir güzergahta yer alıyor.

13. yüzyılda Bayburt'u ziyaret ettiği bilinen Marco Polo'ya göre bu topraklar, dünyanın en güzel uğrak yerlerinden.

Baksı, Bayraktar Köyü'nün eski adı. Kırgız Türkçesinde 'Şaman' anlamına geliyor. Halk arasında yakın tarihe kadar sürdürülen bazı

ritüeller köyün uzak geçmişte Şaman geleneğinden beslendiğini düşündürüyor.

Bunların arasında köyün Ay Yokuş mevkiinde bulunan eski 'Ahlat Ağacı'nın bugün de köylüler tarafından yaygın olarak ziyaret edilmesi ya da tılsım olgusuna hala önem verilmesi sayılabilir. Müze için 'Baksı' isminin seçilmesi, şaman sözcüğünün 'şifacı, yardımcı, koruyucu' gibi anlamlarının, müzenin geleceğe dönük misyonlarıyla örtüşmesinden

kaynaklanıyor.

Büyük projelerin mimarı olarak bilinen Hüsamettin Koçan, idarecilik yaptığı yılların yükünü üzerinden atmış olmanın verdiği bir sükûnetle atölyesinde resim yapıyor, güzel sanatlara hazırlanan gençlere destek oluyor ve başlangıçta birçok kişiye ütöpik bir hayal olarak gelen Bayburt'ta kurduğu müzesiyle ilgili çalışmalar yapıyor.

Bireysel bir düşünce olarak doğan ancak çok sayıda gönüllülün desteğiyle toplumsal bir projeye dönüşen Baksı Müzesi Halk Sanatları Araştırma Uygulama Merkezi, tamamlanan ilk etabının açılışıyla sanatla, sanatçılarla ve bölge insanıyla buluşuyor.

Baksı Müzesi Halk Sanatları Araştırma Uygulama Merkezi, Türkiye'nin en yoğun göç veren bölgelerinden biri olan Bayburt'a ve müzeye kucağını açan Bayraktar Köyü'ne yaşam soluğunu sanatla yeniden kazandırmayı amaçlıyor. Yerel el sanatlarının canlandırıldığı; eski tezgâhların yeniden üretime geçtiği merkez, sanatı toplumla, sanatçıyı doğayla bütünleştirmeyi; sanatsal üretim ve sergilemenin yanı sıra kültür turizmini teşvik etmeyi ve bölgenin ekonomik yaşamını canlandırmayı hedefliyor.

Yörenin folklorunun yaşatılması, geçim kaynağı olarak el sanatları

atölyeler; çağdaş sanat için atölye; konuk evi; halk resimleri ve yerel sanatların sergilendiği "Bayburt Evi"yle birlikte 19 Eylül 2004'te açılıyor. İkinci aşamada yer alan kütüphane, konferans salonu, çağdaş sanat galerisi ve etnografik sergiler bölümleri ise gelecek yıl hizmete sokulacak.

Sanatçılar, danışma kurulu üyelerimiz ve projeyi destekleyen herkes, günümüzde hayallerin hâlâ gerçekleşebilmekte olduğuna inanmak ve umutları gelecek kuşaklara aktarmayı başarmak istediler... Bunun kanıtı, Baksı Müzesi Halk Sanatları Araştırma Uygulama Merkezi'nin ilk aşamasıyla hizmete açılması oldu.

üretiminin özendirilmesi ve bölgede yaşayanların ekonomik düzeylerinin yükseltilmesi yönünde öncü bir rol üstlenecek olan Merkez, önümüzdeki dönemde yerel katımlı bir vakıf yapısına kavuşacak. Şu günlerde kuruluşu tamamlanmak üzere olan Baksı Kültür Sanat Vakfı, aşamalı bir yönetim şeması uygulayarak tüm varlığını Bayraktar Köyü Muhtarlığı'na bırakacak, gelirleri yörenin yetenekli çocuklarının eğitiminde kullanılacak.

İki aşamalı olarak ele alınan proje, ilk aşamada geleneksel sanatlar kökenli üretim yapacak

DOĞANIN YER ALTI SARAYI ÇİMAĞIL MAĞARASI

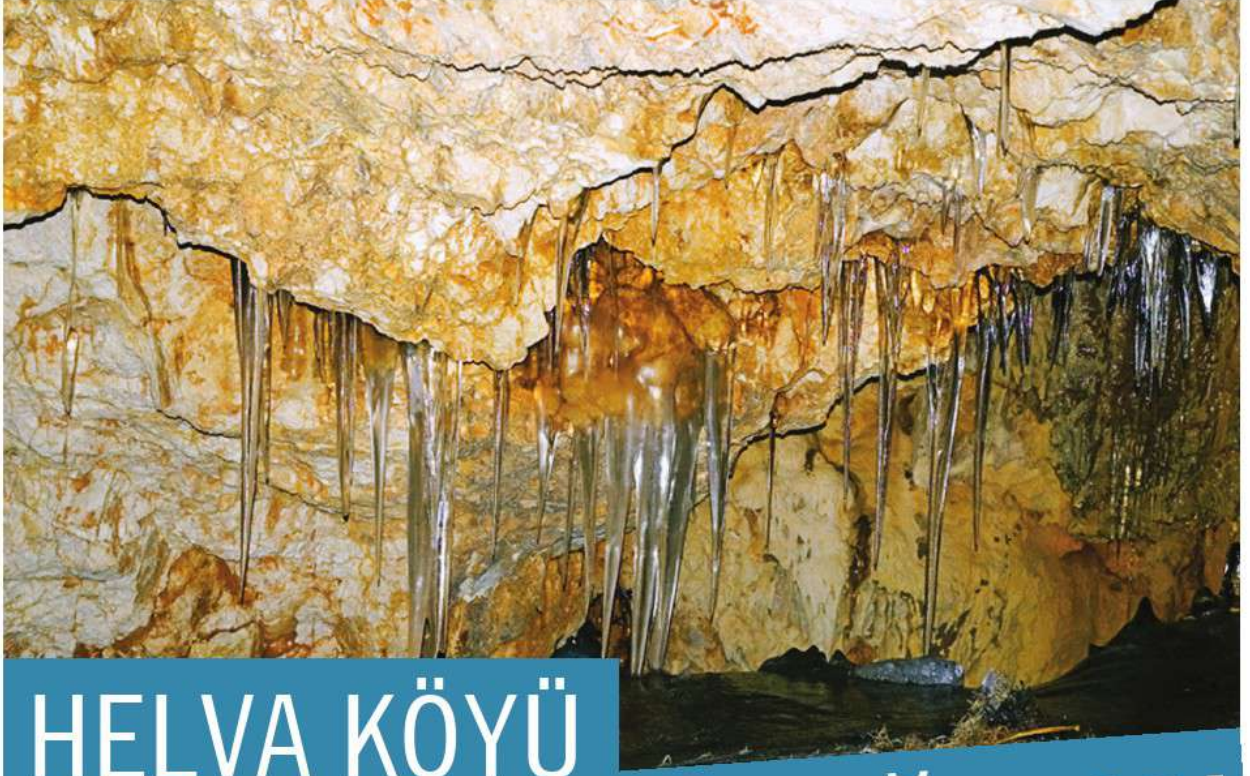
İl merkezine yaklaşık 35 km. uzaklıktaki Aşağı Çımağıl köyünün Taşındibi Mahallesi'nde yer alan mağaraya, Taşındibi Mahallesi'nden sonra yaya olarak yaklaşık bir saatlik bir yolculuk sonrasında ulaşılabilir.

Ancak 884 m. uzunluğundaki bölümü incelenebilen Çımağıl Mağarası 11 bölümden oluşmakta ve tavan yüksekliği yer yer 30 m 'yi bulmaktadır.

Mağarada küçük su birikintileri,

sarkıt dikitleri,org desenli duvarla, mağara incileri, mağara çiçekleri, traverten basamakları,fil kulakları, bulunmakta ve doğal yapısıyla gerçekten görülmeye değer manzaralar oluşturmaktadır.

HELVA KÖYÜ

BUZ MAĞARASI

Bayburt Merkezine bağlı Helva Köyünde bulunan BUZ MAĞARASI görenleri hayrete düşürecek bir yapıya sahip.

Hava sıcaklıklarının yüksekliğine rağmen içerisine girenleri soğuk kış aylarına götüren mağara; buzdan sarkıt, dicitleriyle ve kalın buz tabakasıyla da ziyaretçilerini büyüleyen bir görünüme sahip.

Geniş bir giriş kapısının olmasına rağmen doğal olan buzlarında erimenin görülmediği mağarayı yöre halkı, teknoloji öncesinde et ve kavurmaların korunma yeri olarak kullanmış.

Büyük buz kütüklerinin

oluştduğu mağarada tabanda bulunan buz kalınlığının belli olmadığı mağara günümüze kadar hiçbir yayın organında henüz yer almamış.

Köy halkı tarafından değişik zamanlarda soğuk hava deposu olarak kullanılmış olan mağara, buz oluşumlarının değişik şekillerini yansıtması bakımından dikkat çekicidir. Bu haliyle mağara kış turizmi yönünden potansiyel arz etmektedir.

Mağara, Masat Vadisi'nin güneyinde Helva köyünde yer almaktadır. İl merkezine 33 km. mesafede bulunan mağaranın içinde buzdan oluşmuş sarkıt ve dicitler görülebilmektedir.

“Terazinin bir Kefesine Türk Edebiyatının tümünü, diğer kefesine de Dede Korkut’u koysanız yine de Dede Korkut ağır basar”

DEDE KORKUT

Dede Korkutun 570-632 yılları arasında, Hz. Muhammed (S.A.V) zamanında yaşadığı rivayet edilmiştir. Oğuzların Kayı veya Bayat boylarından geldiği, hem geçmişten ve hem de gelecekte haber veren, “kerem sahibi bir evliya” olduğu rivayet edilmektedir. “Ozanların Piri” veya “Ozanların Başı” olarak da bilinen Dede Korkutun, Peygamberimizin hayır duasını aldığı ve Oğuzlara İslâm dinini öğrettiği de bu rivayetlerle günümüze kadar ulaşmıştır.

Dede Korkut, tüm Türk kavimlerinin atasıdır ve dâhisidir. Türk destanlarında ve halk hikâyelerinde, Dede Korkut adına ve onun mucizevî sözlerine rastlamak her zaman mümkündür. Türk hükümdarlarının akıl hocası ve veziri olduğu bilinen Dede Korkut, bütün Türklüğün yegâne temsilcilerinden ve bugün de yaşatılmaya çalışılan atalarındandır.

Destan özellikli pek çok halk kahramanının mücadeleleri anlatılan Dede Korkut hikâyelerinde; güzel ve hikmetli sözler, Türklerin tarihine ait rivayetler, han

ve beyler hakkında methiyeler, Türk töresine ait pek çok konular işlenerek, iyilere övgü kötülere eleştiri vardır.

“Dede Korkut Kitabında (Dede Korkut ala Lisan-i Taife-i Oğuz han Oğuzların Diliyle Dede Korkut Kitabı) 12 destan özellikli hikâye yer alır ve bu kitap, İslâm öncesi ve sonrasında Türklerin yaşayışını, dilini, tarihini, edebiyatını ve kültürünü içerir.

Türk dünyasının bilge atası olan Dede Korkut ve onun hikâyelerinde; Türk toplumunun savaşları ve barışları ile birlikte, aile ve eğitim yapısıyla üstün ahlâk ve karakter sağlamlığına dikkati çeker. Türk milletiyle özdeşleşmiş olan doğruluk, sözünde durmak, mukaddes değerler uğruna ölmek gibi çeşitli karakterler, hikâyelerin ana temasıdır.

Dede Korkut hikâyelerindeki tüm kahramanların aile, cemaat ve insan sevgisini ön planda tutması, millet olarak ahlâk ve yaşam anlayışımızı göstermesi bakımından önemlidir.

Kahramanların çoğu gençtir ve mutlaka bir yiğitlik gösterdikten sonra ad verilir. Pek çoğumuz biliriz, Dirse Han oğlu bir boğayı öldürünce Dede Korkut o gencin adını “Boğaç” koyar ve onu şan, şeref, mal ve rütbe ile ödüllendirir.

Dikkat edilirse, hikâyelerde, gençliğe son derece önem verilmekte, onların, ailesine, milletine ve devletine bağlı, cesur ve çalışkan olmalarına işaret edilmektedir. Savaş, av, toy vb. eğlencelere Hz. Peygambere salavat getirilerek başlanması da Türk Kavimleri'nin dinî yönden

şuurlu olduğunu ve devlet millet birliğinin sağlam temellere dayandığını göstermektedir.

Dede Korkut hikâyelerinde özellikle göçebe Oğuz Türkleri'nin tabiat şartlarına karşı dirençleri, düşmanlarına karşı sürekli üstünlüğü ve birlik şuurundan doğan kuvvetlilikleri dikkati çeker.

Korkut Ata olarak saygı gören Dede Korkutun hikâyeleri yaşlı ve bilginlere büyük değer verildiğini de göstermesi açısından, son derece önemlidir. Allah, doğum, din ve ölüm düşüncesi, hayatın her anında kendisini gösterir.

Bugün Dede Korkut ve onun hikâyelerinden ve destanlarımızdan alacağımız önemli dersler vardır. Fertler arasında saygı, sevgi, karşılıklı hoşgörü ve mertlik bunların başında gelmektedir.

Dede Korkut aslında büyük bir vatanseverdir ve milletinin sonsuza dek güçlü ve mutlu yaşamasını gerçekleştirme mücadelesi içindedir. Hikâyelerindeki örnek şahsiyetler olan Bayındır Han, Kazan Han, Bamsı Beyrek, Boğaç Han, Selcen Hatun, Seğrek ve diğerleri toplumda olması gereken ideal insan karakterlerini temsil ederler. Bu insanlar, milleti ve vatanı için ölümü göze alan ve tüm zorlukların üstesinden gelebilen kahramanlardır.

Dede Korkut, bütün Türk kavimlerinin fert fert kahraman olmasını arzu etmiş olmalı ki, hikâyelerinde zayıflığa, çaresizliğe ve ümitsizliğe yer vermemiştir. Rivayetlere göre Onun ölümü bile evliyalığını, bilge kişiliğini göstermektedir: Çeşitli Türk boylarının kanaatine göre o, rüyasında mezarının hazırlandığını görmüş ve gittiği her yerde öleceği ona rüyasında bildirilmiştir.

Seyhun Irmağı'nın Aral Gölü'ne döküldüğü yerin yakınlarında, ırmağın üzerine hırkasını sererek orada ruhunu Allah'a teslim etmiştir. Bugün pek çok yerde onun mezarının olduğu söylenmektedir. Tıpkı Yunus Emre ve Karaca oğlan gibi milletimiz, onun mezarına da sahip çıkarak kahramanlarını kendi içinde görmek istemektedir.

Türk ve dünya edebiyatının şaheserleri arasına giren ve

Dede Korkutun yaygınlıkla bilinen hikâyeleri;

- ◆ Dirse Han Oğlu Boğaç Han
- ◆ Salur Kazanın Evinin Yağmalanması
- ◆ Kam Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek
- ◆ Kazan Beg Oğlu Uraz Beg'in Tutsak Olması
- ◆ Duha Koca Oğlu Deli Dumrul
- ◆ Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı
- ◆ Kadılık Koca Oğlu Yegenek
- ◆ Basatın Tepegöz'ü Öldürmesi
- ◆ Begel Oğlu Emren
- ◆ Usun Koca Oğlu Seğrek
- ◆ Salur Kazanın Tutsak Olması
- ◆ Dış Oğuzun İç Oğuz'a Asi Olması

çeşitli tarihî filmlere de konu olan Dede Korkut Hikâyeleri, insani ve yaşadığı dünyayı tüm özellikleriyle ele almıştır.

Dede Korkutun hayatı ve onun hikâyeleri, geçmişten geleceğe uzanan mücadelede varlığımızın, birliğimizin ve dirliğimizin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymakta, kahramanlık ruhumuzu coşkun bir üslupla dile getirmekte ve geleceğe ümit ve sevgiyle bakmamızı sağlamaktadır.

Ayrıca 1995 yılından itibaren "Uluslararası Dede Korkut Kültür ve Sanat Şöleni"ni düzenlemeye başlamıştır. Şölen Türk dünyasında büyük yankı bulmuş ; Azerbaycan, Özbekistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Balkar – Karaçay, Dağıstan, Kazakistan ve bağımsızlığını ilan eden diğer Türk Cumhuriyetlerinden çok sayıda katılım gerçekleştirmiştir. Türk Cumhuriyetlerinden ilimize gelen bilim adamları Dede Korkut' la ilgili tebliğler sunmuşlar, kendi coğrafyalarındaki izlerin etkisinden söz etmişlerdir. Dede Korkut' un bizim olduğu kadar kendi edebiyatlarının da en büyük değere ve Türk dünyasının coğrafyalar üstü ortak ve en büyük kişiliği olarak nitelemiş ve sahiplenmişlerdir.

Dede Korkut, Türk dünyasının ortak birleştirici ve en büyük kişilerinden biri olarak Bayburt Dede Korkut Kültür – Sanat Şöleninde anılmaya başladıktan sonradır ki; UNESCO 1999 yılını Dede Korkut' un 1300. yılı olarak kabul etmiştir. Dede Korkut Uluslararası Sanaş şölenleriyle artık sadece Bayburt ve Türk Dünyası ile sınırlı kalmamış, bütün dünyanın ortak değeri olarak uluslararası bir nitelik kazanmıştır.

KİTAPSIZ HASAN EFENDİ ZİYARETİ

Bayburt'un 5 km. doğusunda Erzurum yolu üzerinde aşağı Ahsunk köyüne ayrılan yolun sol tarafında üstü kapalı bir ziyaretir. Rûfâî şeyhlerinden olup, Bayburt'un kale ardı mahallesindedir. 1860 yılında doğduğu ve 1922 yılına vefat ettiği tahmin edilmektedir.

Birçok kerametleri ile tanınmış ünlü bir din bilginidir. "KİTAPSIZ" lakabı, kendilerine, sorulan herhangi bir soruya hiç bir kitaba bakmadan anında ve en "doğru şekilde cevap vermiş olmasından dolayı verilmiştir.

Yazbaşı (Aşağı Lori) köyünden Nakşi Şeyhi Dede Paşa'nın merhum öğretmen Selahattin Tuncer'e bu zat hakkında anlattığı şöyle bir kerametini buraya alıyorum.

"Milli Mücadelenin - Ulusal Savaşın henüz başlamadığı günlerden bir gün Kitapsız Hasan Efendi ile yeni Camii'de bir öğle namazı kıldık. Camii'nin son cemaat yerini çevreleyen demir parmaklığın eşit aralıklarla sıralı baba tabir edilen dikmelerinden hepsinin, Hasan Efendinin zengin iç dünyasının içinde, sahip olduğu hayal gücü ile şekillenen kumandanlara dönüştüğü ve kılıç kuşandıklarını hayal eden KİTAPSIZ HASAN EFENDİ, birden bire Dede Paşaya dönerek,

"Bak Dede efendi; Allâhüâlem, zahirden bir müceddit (reformcu) geldi ve memleketi o kurtaracak..." demiştir.

Bu haber Bağımsızlık Savaşımızın başlamasından önce verilen bir müjdeli haberdir. Nitekim o sıralarda Mustafa Kemal paşa, 24 Temmuz 1919 da Erzurum Kongresi'ni toplamak için Sivas'tan yola çıkmış ve vatanın bölünmezliğine ait ilk kararları, bu kongrede alarak vatani kurtarma yolundaki kesin kararı azim ve cesaretle milli direnişe dönüştürerek bütün dünyaya ilan etmiştir.

Mustafa Kemal paşanın ne büyük bir reformcu olduğu bu keramettende anlaşılıyormu?

Bu mübarek insanların yaşadığı dönemlerde ki uğraşları hakkında ne yazık ki ayrıntılı bilgilere sahip değiliz. Bu bilgileri ancak onları tanıyanlardan alabiliyoruz. Ünlü Bayburt'lu bilginlerin tanıtılması hakkındaki incelemeler müsait fırsat ve imkânlarda ele alınacak konular arasındadır, diye mütelea edilmiş olması Bayburt'ta ileri gelen aydın fikir adamlarını yaradılışındaki ortak özellikleridir, diye düşünülebilir.

Erzurum'dan Bayburt'a 5 km kala yolun sağ tarafındaki vadinin hemen çıkışında bulunan,

"KİTAPSIZ TÜRBESİ" diye adlandırılan ve hiç bir zaman ziyaretçisi eksik olmayan bu ziyaret yörede çok ün bırakmıştır.

Manevi sarsıntılar ve ruhi bunalımlar içinde kalan insanların koşarak geldiği ve KİTAPSIZ HASAN EFENDİ'den yardım istedikleri çok görülmüştür. Yaşadıkları fani (geçici) hayatları boyunca kendilerini Tanrı'ya adanmış olan evliyaların Tanrıya yakın oldukları kuşkusuzdur. Bu duruma gelmiş insanların mezarlarını ve türbelerini ziyaret etmek bir manevi takviye ve Tanrıya ulaşacak istekleri ihtiva eden dua ve niyazların kabul edilmesine birer vesile olmaktadır. Yoksa Tanrı ile kul arasında yer almış bir elçi değillerdir.

Keramet sahibi olduğu yöre halkınca bilinen KİTAPSIZ HASAN EFENDİ, yöre için manevi bir koruyucu ve rehberdir. Bu nedenle Bayburt halkı bilinçli olarak her fırsatta bu mübarek zatın türbesini ziyafet görevlerini yerine getirmede çok duyarlıdır.

Sadri KARAKOYUNLU
E.General

YAYLALARIMIZ...

Kop dağı, Soğanlı dağı; bu delişmen dağlardan geçer yöre insanlarının yolu. İnsanlar bu dağları aşar, gider, gelirler asırlardır. Dağların yol verdiğince. Önceleri atla katırla, hatta yürüyerek sırtlarında sepetleri ve ayaklarında arıklarla.

şimdi de çeşitli taşıtlarla. Neler taşınmaz ki oradan oraya; dağların bir yüzünden öbür yüzüne...Efsaneler, destanlar, hikayeler...

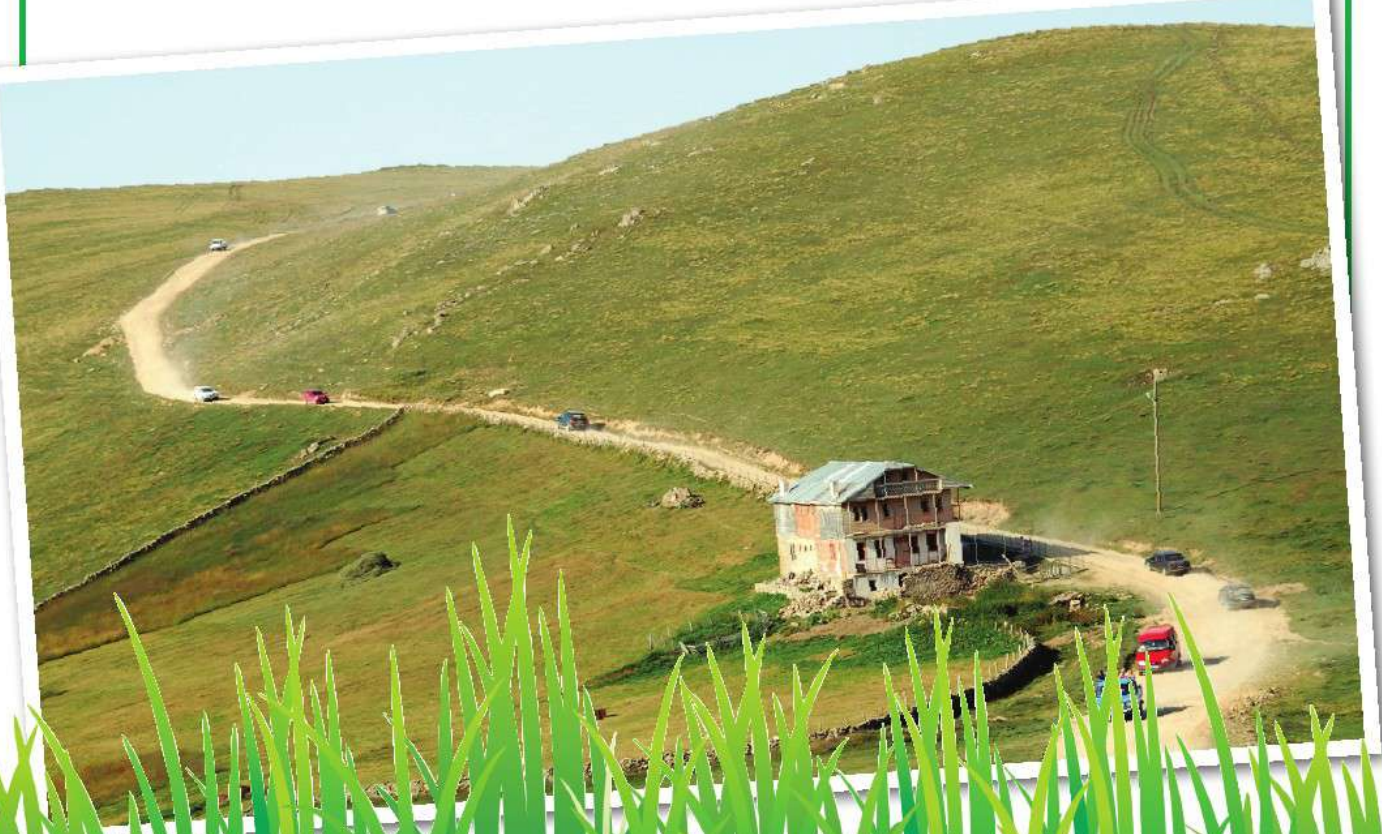
Bir yayla ikindisinde ya da şafağın kızılığında, sabahın alacasında sırtında sepetiyle aniden karşınıza çıkıverir bir

Karadeniz kadını. Getirdiği armutları, fındıkları, Bayburt yaylalarının yağıyla peyniriyle değiştirir. Bu deyiş tokuşlar da kanaviçe örneklere, dantel motifleri, gül gül iğne oyaları gider gelir sepetlerde.

Dağların deniz gören, yahut denizin kendini göstermeyip

rüzgarını gönderdiği tarafın örneklere mavi hakim renktir mutlak.

Aıklı koyulu Karadeniz, "ben buradayım" der. Öteki tarafa; Bayburt'a gelince, renkler mavinin baskın olmadığı bir cümbüşe, açıklı koyulu, uyumlu bir ebruya, dönüşür...

SOĞANLI YAYLASI

Bayburt'a 50 km uzaklıkta yer alan yaylanın yüksekliği 2 bin 750 m konaklamak isteyenler için 20 yataklık tesisler var.

Yaylaya minibüsle gidebilirsiniz.

Sadece Bayburt merkezden minibüs kiralıyor. Araç bulma konusunda turizm müdürlüğü

ve kaymakamlıktan yardım isteyebilirsiniz. Bayburтта her sene Dede Korkut Kültür ve sanat şölenleri kapsamında şenlik yapılıyor.

SULTAN MURAT YAYLASI

Sultan Murat Yaylası
Ulaşım: Trabzon ili, Çaykara ilçesine 25 km. mesafededir. Bayburt Aydıntepe ilçesinin 54 km. kuzey batısındadır.
Özellikler: Yöre halkı tarafından yoğun ilgi gören

Sultan Murat yaylasında; 23 Haziranda Sultan Murat, 20 Ağustosta Şehitler 15 Eylülde Yayla Obası şenlikleri yapılmaktadır. Alt yapı hizmetleri tamamlanmış olan yaylada yaz aylarında

et lokantası, kır kahvesi, bakkal, kasap ve pansiyon işletilmektedir.

Konaklama-Yeme-İçme: Yayladaki pansiyonda konaklanabilir. Her türlü ihtiyaç yayladan karşılanabilir.

YAYLA

KOP DAĞI YAYLASI

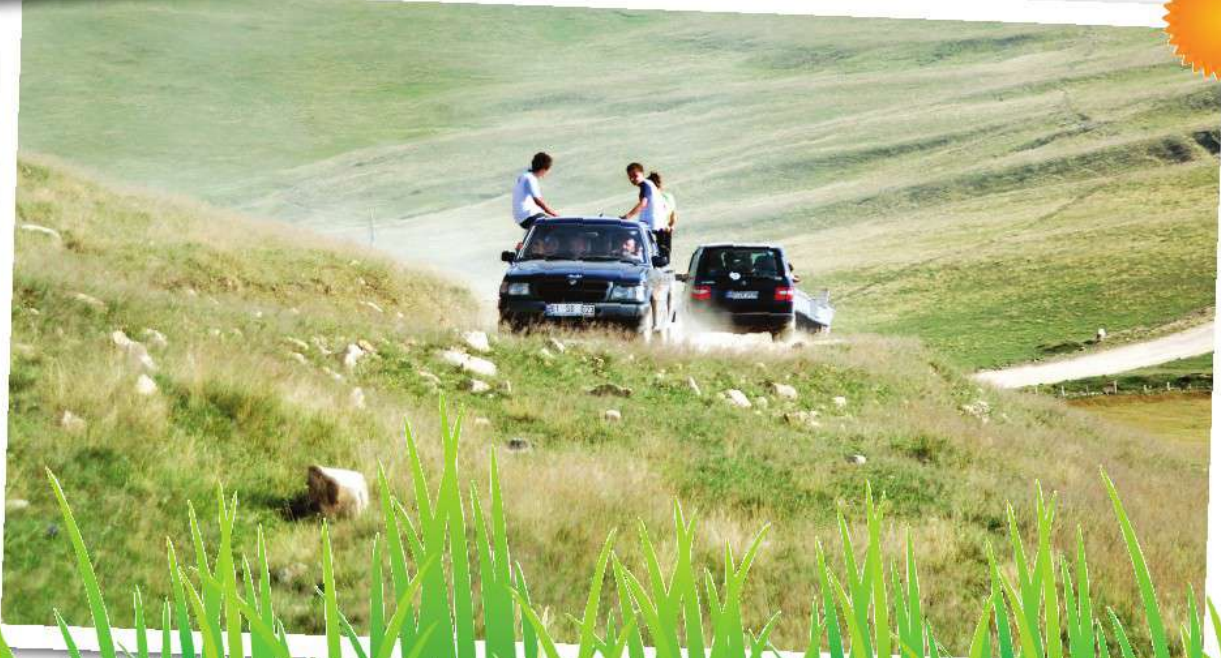
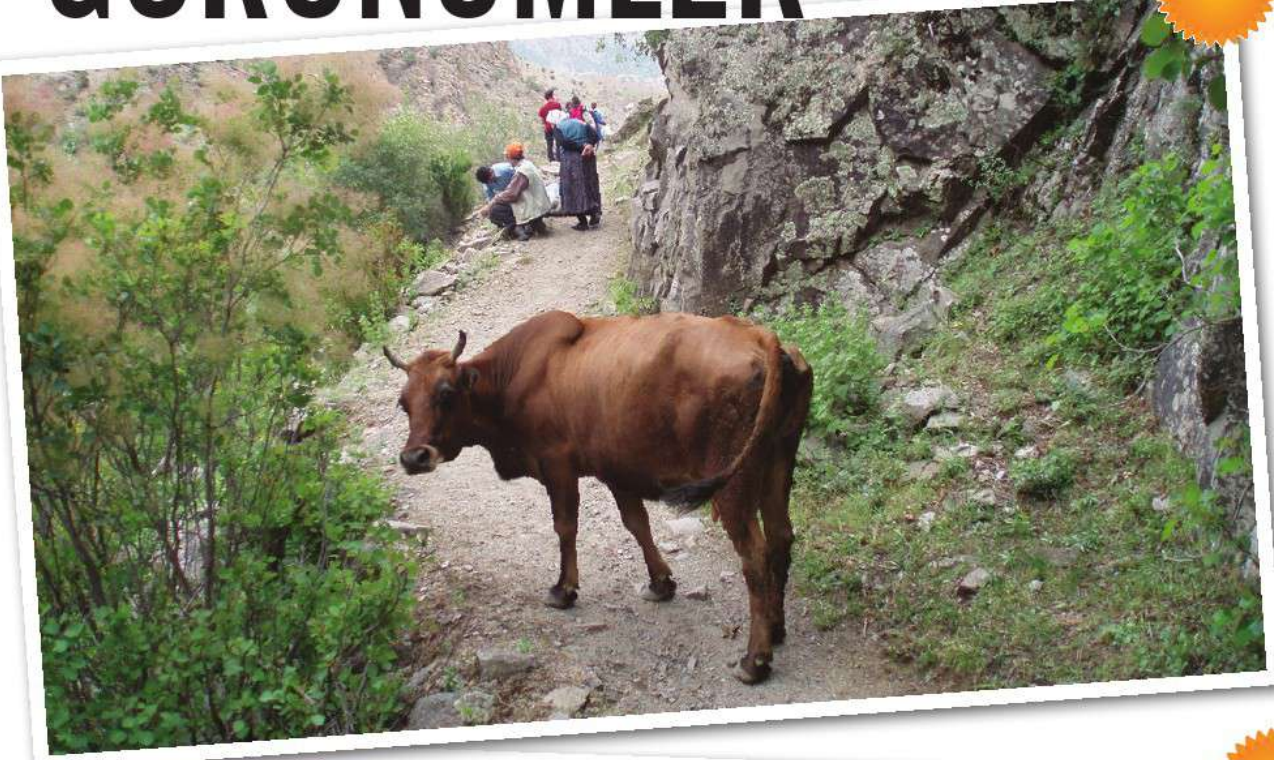
Ulaşım: Yayla, Bayburt - Aşkale yolunun 40 kilometresinde olup şehirlerarası otobüslerle gidilebilir. Erzurum havaalanına 84 km. mesafededir.

Özellikleri: 2. 918 m. yükseklikteki Kop dağında kayak sporu yapılmaktadır. Kayak merkezi olarak kullanıldığı için alt yapı hizmetleri tamamlanmış durumdadır. İl

Özel İdaresi'ne ait 112 yataklı bir konukevi bulunmaktadır.

Konaklama-Yeme-İçme: Kayak merkezi olarak kullanıldığından, yaylada her türlü konaklama ve yeme içme yerleri bulunmaktadır. Yol üzerinde Kop dağına 15 km. mesafede bulunan Kop köyünden temel ihtiyaç malzemeleri ayrıca temin edilebilir.

YAYLALARDAN GENEL GÖRÜNÜMLER

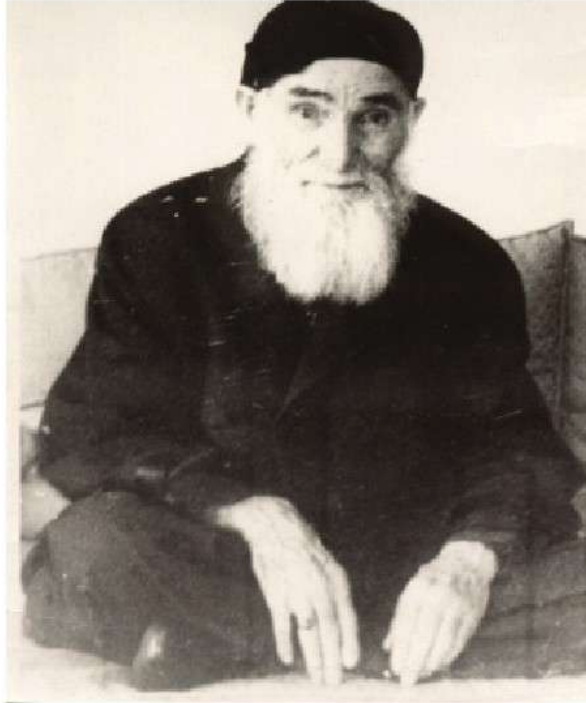
DEDE PAŞA HAZRETLERİ...

“Asıl adı Musa Baştürk olan bu büyük müürşid manevî alemde Dede Paşa Hazretleri lâkabı ile tanınmaktadır. 1879 yılında O zamanlar Erzurum'un ilçesi olan Bayburt'un Pulur nahiyesine bağılı Aşağı Lori köyünde dünyaya geldi. ilk önce sübyan mektebine başladı, bu okulda çok başarılı olan Musa Baştürk, okul dışında da Bayburt'a bağılı Yukarı Aksüt köyünde Kitapsız Hacı Mustafa Efendi diye tanınan bir zattan dersler aldı.

Sübyan mektebini bitirdikten sonra Bayburt'ta Rüştüye'ye başladı. Burayı da başarıyla bitirerek, İstanbul'daki Darul Ülya adlı okula kaydını yaptırdı, ancak babası vefat edince tamamlamadan köyüne döndü.

Dede Paşa hazretleri köydeki arazi işiyle meşgul olur. Ancak ne çare ki gönlündeki ateş başka o sürekli okumak istiyor. İşlerden fırsat buldukça Bayburt'ta bulunan hocalardan fıkıh dersleri alıyordu. Köylerine gelen Şeyh Muhammed Beşir Erzincani ile karşılaşması hayatında dönüm noktası oldu.

Musa Baştürk, Beşir Erzincani'nin sohbetini dinledi, etkilendi. El tuttu, mürid oldu. Beşir Efendi köyden ayrılıp, memleketi Erzincan'a döndü. Dede Paşa'yı bir sevgi hasreti sardı. İşi gücü bıraktı. Ağladı olmadı, güldü olmadı. İçi içine sığmadı. Bir hasret başladı ki sormayın. İşi gücü bırakan Dede Paşa, Şeyhi Beşir Efendi'ye koştı, hiç ayrılmamacasına.

Köydeki arazileri dayılarına bırakıp Beşir Efendi'nin Erzincan'daki dergahına yerleşti.

Dede Paşa böylece Erzincanlı Nakşbendi Meşayihinden Muhammed Beşir Efendi'den tarikat dersi aldı. Beşir Efendi'ye bağlandıktan sonra dünya işleriyle uğraşmadı. Rus işgalinde asteğmen rütbesi ile Halit Paşa komutasında Kop Dağı'nda savaşa katılarak

büyük yararlıklar gösterdi. Bu mücadele yöre işgalden kurtukuncaya kadar devam etti.

1932 yılında Şeyh Beşir Efendi yerine Musa Baştürk'ü (Dede Paşa) halife olarak bırakarak vefat edince, Musa Baştürk, Bayburt'un Aşağı Lori Köyü'ne dönerek burada irşad görevine başladı. İlim yaymaya devam ederken 4 Eylül 1973 tarihinde hakkın rahmetine kavuştu.

“Bugün bir dilbere eyledim ülfet Halin görmek için çok ettim minnet

Yüzünü görenlere hazırdır cennet
Yandım ateşine tazeden taze
Her türlü ateşle olursun abad
Ruzu şeb çiğerin eylersin kebab
Nadanlar elinden içmezsin şarab
Cananın elinden tazeden taze
Öyle bir dilbersin her şey yakışır
Seni gören bülbüller durmaz şakışır
Pek büyük müürşidsin herkes yapışır
Damenin ulyaya tazeden taze”

BAYBURT'TA TARIM VE HAYVANCILIK

Bayburt'ta ekonomik hayat, tarihi gelişim içinde temel özelliğini değiştirmemiştir. Ticaret ve sanayinin gelişmediği ilde tarım ve hayvancılık başlangıçtan beri ekonomiyi sürükleyici rol oynamıştır.

Tarım ürünü olarak ilde hububat çeşitleri, yem bitkileri, şeker pancarı ve az da olsa meyve, sebze üretimi yapılmakta, genelde ilin sebze ihtiyacı diğer illerden karşılanmaktadır.

Bayburt arazisinin büyük bir kısmı kıraç olup Çoruh vadisinde; Aydıntepe ve Sünür ovalarında sulu tarım yapılmaktadır.

Hayvancılık ilin geçim kaynaklarından en

önemlisidir. Arazi hayvancılık yapmaya çok elverişlidir bu nedenle mera hayvancılığı yapılmaktadır. Son yıllarda besi hayvancılığına doğru bir gelişme gözlenmektedir. Süt inekçiliği ıslah çalışmaları da devam etmektedir.

Bayburt'un ilçe ve köylerinde arıcılık yapan aile sayısında büyük artış gözlenmekte, il sathında nefis kokulu bal üretimi yapılmaktadır.

BAYBURT KALESİ

Zigana ve kop dağlarından aşılarak ulaşılan Bayburt kalesi aynı zamanda Karadeniz'i Basra körfezine bağlayan ticaret yolu üzerinde bulunmaktadır.

Şehrin kuzeyinde yalçın kayalar üzerinde inşa edilmiş olan kalenin kimler tarafından yapıldığı kesinlikle yapıldığı bilinmemektedir. İlk yapımın Ermenilere ait olduğu öne sürülse de , Bağrat sülalesi zamanında (885" 1044) varlığından söz edilen Bayburt Kalesi'nin çok daha önce miladın ilk yüz yıllarında mahalli prens ve mücadele rinde rol oynadığı anlaşılmaktadır.

Khorenli Movses'den öğrenildiğine göre Bağrat'ların geliştikleri devrede 1. asırda Bağrat'lı Piurad oğlu"Senbad" (Asbed) süvari başbuğu ve batı ordusu başkumandanı olarak atabeyliğini yaparak kur-

duğu hükümdar çocuklarını kendi müstahkem yerleri olan"Pepert" yani Bayburt Kalesi'ne 58 yıllarından önce kurulduğu ortaya çıkmaktadır.

Kale Türklere geçmeden önce Roma, Ermeni, Bizans, Arap ve Kommenos hakimiyetlerinde kalmıştır. Zengin bir tarihe sahip olan Bayburt Kalesi'nin bir çok defa onarım gördüğü duvarlarında görülen farklı inşaat ve tarihi kaynaklardan anlaşılmaktadır. Buna göre Selçuklu hükümdarı II.Kılıçarslan'ın oğlu ve Erzurum Meliki olan Tuğrul Şah (Ö.622/1225) özellikle Trabzon İmparatorluğu'ndan gelecek saldırılara karşı müstahkem bir

mevki olan bu kaleyi âdeta yeniden inşa ettirmiştir. Kale üzerinde bu yapıyı belgeleyen 20 adet Arapça kitabe mevcuttur. Bir müddette Akkoyunlular'ın elinde kalan kale 1514 yılında Osmanlılara intikal ettikten sonra Kanûni Sultan Süleyman ve III. Murat dönemlerinde de büyük onarımlar görmüştür.

1647'de Bayburt'u ziyaret eden Evliya Çelebi kale içinde 300 evlik bir mahalle ile Ebü'l Feth Camii'nin bulunduğu yazmaktadır. Zaman zaman işgal ve tahribata uğrayan kale en son olarak 1828 Osmanlı " Rus savaşı sırasında Ruslar tarafından büyük çapta tahrip edilmiştir.